

[Albrechtsen]

Så vil jeg gøre opmærksom på, at vi for lidt siden i spørgetiden fik oplyst, at boligministeren endog samtidig har haft nogle planer om at indskrænke kommunernes mulighed for at sikre i hvert fald et helt fundamentalt mindsteniveau for vedligeholdelsen, f.eks. sikre, at vinduer ikke kan blive så rådne, at de falder ned på gaden, eller at tage ikke kan blive så gennemhullede, at vandet fosser ned gennem bygningen, og den slags ting. Det har kommunerne indtil nu kunnet sikre, men selv den smule sikkerhed for lejerne har ministeren altså i et svagt øjeblik været ved at planlægge at fjerne.

Jeg synes, der er meget, der halter i regeringens politik. Når man lægger alle brikkerne sammen, tegner de et ret forstemmende mønster for lejerne, må man i hvert fald sige.

Som alternativ til alt dette vil VS i løbet af meget få dage fremsætte et forslag, der skal pålægge regeringen dels at fremsætte et ordentligt forslag til sikring af vedligeholdelsen og om en beboerkontrolleret konto til vedligeholdelsen, dels at sikre, at det sker inden jul, sådan at vi får udmøntet den folketingsbeslutning, som blev vedtaget i maj. Det forslag vil så også indeholde en styrkelse af huslejenævnenes og kommunalbestyrelsernes forpligtelse til at sikre vedligeholdelsen – i stedet for den svækkelse, ministeren har lagt op til.

Jeg hørte godt, at ministeren sagde – det hørte jeg meget opmærksomt efter – at man ville have et møde med Københavns Kommune, og at man ville lytte til, hvad Københavns Kommune sagde. Det synes jeg er meget klogt.

Boligministeren (Thor Pedersen):

Jeg skal takke for de positive tilsagn fra regeringspartierne ordførere og fra ordføreren for Det Radikale Venstre og sige, at vedrørende varslingsreglerne var det det samme, der fandt sted i 1982. Da blev reglerne om disse vedligeholdelseshensættelser, så vidt jeg husker, vedtaget af Folketinget i december måned. Det skal ikke være nogen hemmelighed, at jeg gerne havde set, at det havde været unødvendigt at fremsætte det foreliggende lovforslag, og at vi havde kunnet fremsætte en samlet lejelov i sidste samling med virkning fra 1. januar 1987, men det har af tekniske grunde ikke været muligt.

Jeg vil dog godt diskutere de synspunkter, som hr. Estrup her fremførte, under udvalgsarbejdet.

Hr. Albrechtsen spørger, om jeg tør benægte, hvad hr. Albrechtsen har sagt, og for at spare tid for de øvrige medlemmer af Folketinget vil jeg sige, at jeg tør såmænd godt benægte alt, hvad hr. Albrechtsen har sagt her fra denne talerstol denne sag vedrørende. Forslaget her som det forslag til lejelov, der i dag er fremsat, vil betyde forbedrede vilkår for lejerne.

(Kort bemærkning).

Estrup (RV):

Jeg skal blot takke boligministeren for tilsagnet om, at vi kan drøfte varslingsreglerne i forbindelse med udvalgsarbejdet, og så sige, at jeg synes til gengæld, det så må være en forudsætning, at udvalget bestræber sig på at få færdiggjort dette lovforslag hurtigst muligt, og dermed mener jeg faktisk inden den 1. december.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Tredje næstformand (Lilli Gyldenkilde):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til boligudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den sidste sag på dagsordenen var:

3) Forhandling om redegørelse nr. R 2:

Industriministerens industripolitiske redegørelse af 15. oktober 1986.

(Redegørelsen anmeldt 15/10 86. Redegørelsen givet 15/10 86. Meddelelse om forhandling 15/10 86).

Forhandling

Bjørn Westh (S):

[Bjørn Westh]

Socialdemokratiet fremlagde den 14. oktober et dynamisk, fremadrettet erhvervspolitisk program, der var målrettet. Vi håber, ministeren har sat sig godt ind i det.

Vi er glade for, at ministeren nu også er kommet med et oplæg. Vi har længe efterlyst en mere aktiv holdning til erhvervspolitikken fra regeringens side. Vi synes rent ud sagt, at regeringen har været for passiv og bare blindt troet på, at erhvervslivet af sig selv ville løse Danmarks produktions- og eksportproblemer.

Efter at have været afventende i 4 år er regeringen nu også endelig kommet til den erkendelse, at samfundet må være en aktiv og udfarende kraft for at få sat tilstrækkeligt skub i erhvervsudviklingen.

Der er sket et stemningsskift i regeringen – ikke underligt i øvrigt med den eksportudvikling, vi har set, hvor vi taber markedsandele og vi har et rekordstort betalingsbalanceunderskud.

Redegørelsen med bilag er på 93 sider. Ministeren bebuder alligevel 9 yderligere redegørelser, så ord får vi nok af. Vi må håbe, at der også er lidt at sætte bag ved de mange ord, så der kommer handling. Her er vi lidt skeptiske, for der står faktisk ikke noget om, hvilke penge regeringen vil sætte bag de mange ord, og det er en virkelig mangel.

Regeringen har i måneder arbejdet med redegørelsen, og vi har hørt og set industriministeren tage afstand fra sit eget forslag til finanslov, fordi der ikke var penge nok på budgettet. Vi havde derfor en klar forventning om, at redegørelsen her ville gøre klart, hvor meget industriministeren og regeringen ville investere i erhvervspolitikken. Redegørelsen skuffer på det punkt, men ministeren vil forhåbentlig løfte sløret i dag.

Redegørelsen er lang. Alligevel kommer den ikke ind på alt. F.eks. står der så godt som intet om uddannelse.

Jeg skal heller ikke sige meget om det, blot understrege, at uddannelse må være en afgørende hjørnesteen i dansk erhvervspolitik. Det gælder både de grundlæggende uddannelser, de videregående uddannelser og efteruddannelserne. Betalt frihed til uddannelse er en helt nødvendig reform.

Regeringens aktuelle 18 pct.s nedskæringer på specialarbejderskolernes kursusaktiviteter er derfor helt uforståelige for os.

Det er skuffende, at industriministeren ikke omtaler overskudsdeling som et led i en dynamisk erhvervspolitik. Vi ser obligatorisk overskudsdeling, hvor medarbejderne får reel medindflydelse og ansvar, som en god mulighed for at skabe en drivfjeder for en bedre erhvervsudvikling.

Det skal dog også slås fast, at der er gode formuleringer i industriministerens oplæg og i delprogrammerne. F.eks. hedder det i delprogrammet om Eksportfremmerådet:

»... at effekten pr. bevillingskrone øges gennem en højere grad af målretning...«

Det kunne lige så godt være sagt af en socialdemokratisk industriminister.

I afsnittet om teknologipolitik hedder det bl.a.:

»Selv de større danske virksomheder ville næppe hver især kunne magte alle dele af udviklingsforløbet, men må indskrænke sig til en mere begrænset indsats. Dette er ikke samfundsøkonomisk hensigtsmæssigt.«

Det er en rigtig betragtning. Bl.a. derfor må barriererne mellem den offentlige og den private sektor brydes ned, så vi ved at stå sammen kan løfte større opgaver.

Det er i den forbindelse værd at bemærke, at OECD i en rapport fra i år om produktivitet i industrien peger på, at et nært samarbejde mellem offentlige og private sektorer er afgørende for et lands produktivitet. Der er noget, der tyder på, at produktiviteten herhjemme ikke er tilfredsstillende. Med store investeringer i de senere år og med 185.000 flere ansatte efter regeringens egne oplysninger er det mærkeligt, at man får en faldende eksport.

Der står videre i bilaget til redegørelsen:

»Den målrettede forskning samles og koncentrerer på udvalgte initiativområder.«

Igen godt sagt. Vi er et lille land, vi kan ikke – selv når vi samarbejder bedst muligt – gabe over alt. Vi må vælge nogle områder ud, være målrettede, være selektive. Vi er enige.

Men der er også nogle meget vege udtalelser i bilaget til redegørelsen, f.eks. om Eksportfremmerådets rådgivningsindsats. Herom står der:

»En vis udbygning af denne rådgivning må derfor overvejes.«

Her og andre steder, når vi kommer til de konkrete ting, er redegørelsen tøvende, for tøvende. Regeringen burde have afsluttet sine

[Bjørn Westh]

overvejelser, inden den kom med redegørelsen. Den har jo haft god tid.

Nogle steder er der dog sket lidt, f.eks. når talen er om regionale handelshuse. Ja, det vil regeringen ikke nævne, men vi synes dog, det er et fremskridt, at der nu tales om eksportgrossister og om, at de skal have særlige regler, så de kan få fuld nytte af eksportfremmeordningerne. Er ordet »eksportgrossist« mere smageligt for regeringen end ordet »handelshus«, så for os ingen alarm, bare vi mener det samme.

En ofte hørt påstand i erhvervsdebatten er, at der er penge nok, men der mangler seriøse projekter. Hvis det er rigtigt, er svaret ikke det, som regeringen hidtil har givet: så må de lade være med at investere penge. Nej, så er svaret, som det tydeligt kommer til udtryk i Socialdemokratiets erhvervspolitiske oplæg, at så må vi sørge for, at der bliver seriøse projekter at investere i. Derfor Socialdemokratiets ambitiøse mål for en større forsknings- og udviklingsindsats.

Vi synes ikke, regeringen her gør nok. Derfor vort ønske om en kraftig indsats i EUREKA på lige fod med Sverige, der vil sætte 1 mia kr. ind. Den danske regering vil sætte 20 mill. kr. Derfor vores interesse for ESPRIT. Derfor vores interesse for ESA og andet mellemstatsligt samarbejde om forskning og udvikling.

Vi synes, det er forkert, at regeringen står af det europæiske rumforskningsprogram, fordi den ikke vil skyde 40 mill. kr. ind. Her er et teknologisk felt, hvor vi kunne have glæde af at være med.

Derfor vore ønsker om en offentlig indkøbspolitik, der tilskynder erhvervslivet til at sætte nye produktioner i gang. Derfor vore ønsker om gennem påbud og tilskyndelser at skabe nye markeder for danske virksomheder, som det skete på energiområdet under den socialdemokratiske regering, f.eks. med hensyn til vindmøller, isolering og andet.

Miljøteknologi, sunde, ernæringsrigtige fødevarer, færdigretter, ældre/handicap-området er steder, hvor vi kan sætte en udvikling i gang, der kan skabe nye markeder for danske produkter. Vi må hjælpe iværksætterne bedre i gang, også bedre, end regeringen foreslår. Vi må lave håndværkerhuse, vi må give løntilskud i en oparbejdningsperiode, vi må udnytte alle de muligheder, der er for at sætte noget i gang – også i kommunerne.

Kommunerne kunne gennem en god friluftspolitik sammen med amterne skabe god baggrund for f.eks. turisme.

Vi må sige til regeringen: opgiv de tåbelige evindelige nedskæringer af egnsudviklingsstøtten. Vi ved godt, at Industrirådet hellere ville have motorveje end egnsudviklingslov, men vi havde ikke håbet, at regeringen var gået med. Vi kan ikke leve af motorvejene, hvis der ikke er nogle virksomheder dér, hvor de går.

EF godkender egnsudviklingsstøtte. De andre lande udnytter egnsudviklingsstøtten fuldt ud. Undlader vi at gøre det, er det som at skyde os selv i foden. Vi kunne f.eks. også mere aktivt, de steder hvor der bliver nedlagt store virksomheder, sætte ind med omstrukturering.

Hvad gør regeringen i Nakskov? Pæne ord, men ellers ingenting.

Hvis vi, som Socialdemokratiet har foreslået, sætter skub i udviklingen, vil der være brug for alle de investeringspenge, vi kan skaffe, og flere til. Derfor var det en god tanke, regeringen havde i foråret om et stort udviklings-venture-capital-selskab på 1 mia kr. med samfundsdeltagelse. Den tanke må gøres til virkelighed, Industrirådet skal ikke have lov til at sætte en prop i flasken her.

Men vi må også give andre investeringspenge muligheder. Det virker grotesk, at udenlandske pensionskasser har friere adgang til at investere i danske virksomheder, end ATP, Lønmodtagernes Dyrtidsfond og danske pensionskasser har. Jeg har set, at ministeren til aviserne udtaler, at han ikke kender noget til det, men M.A.N. Diesel har mig bekendt købt en dansk virksomhed, og M.A.N. Diesel ejes af tyske pensionskasser. De er nu ved at trække dansk produktion til Tyskland. Det er grotesk, at danske pensionsmidler ikke her kan komme ind i hvert fald på lige fod med tyske pensionsmidler.

ATP er nu så indsnævret i sine investeringsmuligheder, at de ligefrem drøfter i bestyrelsen at købe udenlandske aktier, men dansk opsparing skal da bruges til at modernisere og effektivisere dansk produktion, dansk markedsføring. Vores penge skal da ikke gå til, at udenlandske virksomheder bliver gjort mere effektive.

Hvorfor er lønmodtagernes penge mere onde – hvis man skal forstå Venstre sådan – end andre penge er det? Vi får faktisk ind-

[Bjørn Westh]

tryk af, at sådan oplever Venstre det, når vi taler om lønmodtagernes opsparring.

Regeringen har ikke sat penge på sit program. Vi venter på svar. Hvor meget? Hvordan? Pengene skal forhåbentlig ikke skaffes ved blot at skære i andre velfungerende erhvervsfremmeordninger, som det er sket tidligere i regeringens tid. Det vil vi være imod. Vi har derimod ikke noget imod, at pengene skaffes fra de passive, generelle skattestøtteordninger, investeringsfondshenlæggelser, varelagernedskrivninger, hvor nytenen pr. krone, det offentlige mister i indtægt, er svær at måle. Her kan der skaffes flere hundrede millioner kroner til en aktiv erhvervspolitik. Lad os gøre det!

Flemming Hansen (KF):

Indledningsvis vil jeg gerne takke industriministeren for en meget spændende redegørelse, der virkelig går i dybden og analyserer de problemstillinger, der er vedrørende erhvervspolitikken herhjemme.

Jeg synes, at redegørelsen virker særdeles gennemarbejdet og bærer præg af stor indsigt og vilje til at løse de problemer, som det danske erhvervsliv står over for, og til indgående at definere, hvad der skal til for at forbedre industriens konkurrenceevne og dermed medvirke til at fjerne underskuddet på betalingsbalancen og nedbringe udlandsgælden.

Jeg finder også, at der er lagt op til værdifuld nytænkning, bl.a. om statens engagement i erhvervslivets udvikling og i forslagene om en betydelig styrkelse af Teknologirådets og Eksportfremmerådets position.

Et af hovedproblemerne for Danmark er, at vor industriproduktion udgør en beskedent del af vores bruttonationalprodukt, nemlig lige under 20 pct., og det er meget lidt sammenlignet med de lande, vi normalt sammenligner os med.

Formålet med vores industriproduktion må derfor være, at det offentlige tilvejebringer den bedst mulige ramme for virksomhedernes egne dispositioner, således at denne andel kan vokse.

Som ministeren siger i redegørelsen, giver markedskræfterne og den generelle økonomiske politik virksomhederne den nødvendige tilskyndelse til at investere, producere og eksportere. Det offentliges opgave må være at

sætte ind, når virksomhederne støder på hindringer, eller når de tilskyndelser, markedet giver, er for svage til, at virksomhederne selv kan løse nødvendige opgaver.

Jeg kan derfor heller ikke være enig i den kritik, der har været rejst af, at regeringen ikke afsætter endnu flere midler til forskellige tilskudsmuligheder. Jeg tror ikke, det er så afgørende at overbyde hinanden i disse beløbs størrelser. Jeg tror, det er langt vigtigere at sætte fælles kræfter ind på at bruge pengene rigtigt, så man virkelig får nogen effekt ud af det.

Da redegørelsen er meget omfattende og taletiden her er knap, vil jeg i det følgende koncentrere mine synspunkter om områder i redegørelsen, som jeg finder særlig væsentlige.

Debatten i Danmark er ofte præget af forholdet mellem store og små virksomheder. Jeg synes, at redegørelsen på god vis gør op med vore forestillinger om, hvorvidt det er de store eller de små virksomheder, der har betydning for vort samfund. Erhvervspolitikken skal hjælpe den store underskov af mindre virksomheder, vi har, til fortsat udvikling og vækst, ligesom det er vigtigt, at erhvervspolitikken lægges således til rette, at nye virksomheder får de bedst mulige betingelser. Men det er rigtigt, som redegørelsen også nævner, at det er de store virksomheder, der er dominerende med hensyn til forskning, teknologisk udvikling og eksport. Jeg finder det dog vigtigt, at vi husker på, at næsten ingen virksomheder starter som store. De virksomheder, der er store i dag, har alle været små for kortere eller længere tid siden.

I redegørelsen er der lagt vægt på, at vi gør ekstra meget for at øge eksporten til de to stærkt voksende markeder Japan og Vesttyskland. Vesttyskland er det land, vi eksporterer mest til. Hele 16 pct. af den samlede danske eksport går til Vesttyskland. Men disse 16 pct. udgør kun 1,7 pct. af den samlede tyske import, og selv om Vesttyskland således er vores største eksportmarked, er vi det industrialiserede land, der har den mindste eksport til Vesttyskland, når vi ser bort fra Irland og Grækenland. Samtlige andre lande har større eksport til Tyskland.

Alene i år betød eksporten til Vesttyskland dog 28 mia. kr. i indtægter. Selv om kun et par og tres procent stammer fra industrieksporten, er det et tal, der svarer til størrelsen

[Flemming Hansen]

af vores betalingsbalanceunderskud i 1985. Kunne vi altså bare eksempelvis fordoble indtægterne fra Tyskland, ville underskuddet være væk. Det lyder trods alt som en overkommelig opgave, hvis vi, hvad redegørelsen lægger op til, beslutter os for at satse målrettet på dette.

I den forbindelse opfatter jeg det som et stort fremskridt, at man tager markedsføringsfasen med ind som en afgørende del af det offentlige opgaver. Det nytter ikke noget kun at tale om teknologi og forskning, hvis vi står tilbage med nogle produkter, som vores virksomheder ikke selv magter at markedsføre professionelt på de udenlandske markeder.

Indførelsen af nye finansieringsprincipper i forbindelse med det teknologiske udviklingsprojekt og nye markedsfremstød finder jeg er et betydeligt afsnit i den industripolitiske redegørelse. Indførelsen af tilbagebetalingsprincippet er en sund tankegang. Det har den meget væsentlige fordel, at bevilgede penge kan komme tilbage, når projekterne bliver en succes. Denne form for genbrug finder jeg særdeles nyttig.

Ministeren lægger i redegørelsen op til en betydelig organisatorisk opstramning af eksportfremmesystemet. Det er rigtigt. Det er også rigtigt, at Eksportfremmerådets sekretariat styrkes, og at Rådet får en mere planlæggende og rådgivende rolle. Det er også rigtigt, at Rådet nu får mulighed for at udpege særlige initiativområder for såvel markeder som produkter, hvor en koordineret og integreret indsats skønnes påkrævet. I det hele taget er det vigtigt at sikre en mere aktiv og sammenhængende eksportfremmeindsats.

Ministeren rejser i delprogram 5 spørgsmålet om eksportsælgenes skattemæssige situation. Jeg er glad for, at dette punkt er taget med i redegørelsen, idet vi får mange henvendelser fra virksomheder, fra eksportsælgere, der finder, at deres situation på eksportmarkedet er vanskelig. Det er vigtigt, at vi sikrer, at skattetrykket ikke virker hæmmende for eksporten, og løftet om, at regeringen vil tage initiativ til at undersøge, om eksportsælgenes skattemæssige regler skal ændres, glæder mig meget. De mennesker, der tager det hårde slid i eksportarbejdet, skal vi hjælpe så langt som overhovedet muligt. Der findes næppe noget job, der lyder mere spændende, men som i virkeligheden er

utrolig hårdt, ensformigt, arbejdsmæssigt belastende og hårdt for familielivet.

Redegørelsens afsnit om en langsigtet teknologisk udvikling i virksomhederne er vel nok redegørelsens vigtigste. Jeg finder det positivt, at man nu for alvor lægger op til, at der skal samarbejdes på tværs af traditionelle skel, samarbejdes virksomheder imellem om samme mål og, måske vigtigst af alt, et langt stærkere samarbejde mellem forskere og virksomheder, således at disse er så tæt knyttet til virksomhederne, at nye forskningsresultater hurtigt kan omsættes til produktion. Det giver dels en mere målrettet erhvervsforskning, dels en langt hurtigere fornyelse af vore industriprodukter, hvilket vil styrke vores konkurrenceevne betydeligt over for vore samhandelspartnere.

Endelig finder jeg det rigtigt, at man i lighed med ændringen af Eksportfremmerådets opgavefordeling ændrer Teknologistyrelsens og Teknologirådets opgavefordeling, og at man også her lægger vægt på at forbedre kontakten til virksomhederne gennem markedsføring af sine aktiviteter. Det kan ikke nytte, at enkelte virksomhedsejere har problemer med at finde frem til, hvordan man kommer igennem med sine ansøgninger, hvis man da overhovedet kan finde frem til, hvor man skal ansøge.

Sluttelig synes jeg, ministeren fortjener anerkendelse for, at indsatsen over for serviceerhvervene øges. Vi ser i Det Konservative Folkeparti frem til den lovede turistpolitiske redegørelse og har noteret os, at Turistrådets opgaver måske skal udvides til også at omhandle markedsføring af Danmark over for danskere.

Vi er tilfredse med bemærkningerne om iværksætterpolitikken og egnsudviklingspolitikken og synes i det hele taget, at de holdninger, der præger denne industripolitiske redegørelse, er sunde tanker.

Det er vigtigt, at det offentlige hjælper danske virksomheder så meget som overhovedet muligt, men vi mener i modsætning til Socialdemokratiet ikke, at den offentlige sektor skal have direkte adgang til at producere, markedsføre og eksportere produkter og ydelser gennem deltagelse i private selskaber. Det er kun den gamle socialdemokratiske tankegang om at socialisere erhvervslivet, hvilket på ingen måde tjener noget formål.

[Flemming Hansen]

Vi er heller ikke enige med Socialdemokratiet, når man siger, at de gamle generelle støtteordninger som investeringsfondshenlæggelser og varelager nedskrivninger bør reduceres for derved at frigøre milliardbeløb. Det har ikke noget formål at tage med den ene hånd og give med den anden eller omvendt.

Kun ved at styrke den private indsats mest muligt når vi den dynamik og vækst, der er så afgørende for Danmarks økonomi og for Danmarks betalingsbalance på kort og på lang sigt.

(Kort bemærkning).

Bjørn Westh (S):

Det nytter ikke noget at tage med den ene hånd og give med den anden, sagde hr. Flemming Hansen. Men så vidt jeg forstod hr. Flemming Hansens indledning, sagde han, at der ikke var flere penge til erhvervs politikken i Danmark. Det skulle der ikke lyde nogen kritik af til regeringen, men man måtte prøve at få noget mere effekt ud af de allerede bevilgede midler. Det er for mig at se at flytte nogle penge, og det er vi enige i at man kan gøre for de passive, generelle erhvervsstøtteområder, hvor det er svært at se en nytte. Men måtte jeg forstå den konservative ordfører sådan, at man i Det Konservative Folkeparti er tilfreds med, at regeringen ikke vil sætte flere penge ind på dette område?

(Kort bemærkning).

Flemming Hansen (KF):

Så vidt jeg har forstået på industriministeren, har han meddelt, at man vil sætte 200 mill. kr. ind på ekstra erhvervsstøtte, og det vil man gøre hvert år. Det er dog et betragteligt beløb. Og lægger man dertil de 100 mill. kr., vi ved debatten om sidste industripolitiske redegørelse kom frem til i forbindelse med markedsudviklingsfonde, så er det dog alligevel et betragteligt beløb, hr. Bjørn Westh. Man kan jo ikke bare blive ved med at tage af kassen. Der skal være noget at tage af.

(Kort bemærkning).

Bjørn Westh (S):

Så burde industriministeren vel have oplyst i sin redegørelse, hvor mange penge det drejer sig om. 200 mill. kr. lyder af meget lidt. Vi har 31-32 mia kr. i betalingsbalanceunderskud. Vi har en faldende produktivitet. Vi har en faldende eksport. Vi har enorme problemer. Så er 200 mill. kr. småpenge. Det vil ikke nytte alverden, og så vil vi sejle skævt videre.

(Kort bemærkning).

Flemming Hansen (KF):

Jeg ved ikke, hvad 200 mill. kr. betyder for Socialdemokratiet og hr. Bjørn Westh, men jeg synes faktisk, at 200 mill. kr. er mange penge, og hvis der kommer yderligere 200 mill. og de 200 mill. kr. også findes året efter og året efter igen, så bliver det til mange penge.

Må jeg derudover gøre hr. Bjørn Westh opmærksom på det teknologiske udviklingsprogram, hvor der for 2 år siden blev bevilget 1,5 mia kr. over en 5-årig periode og derudover 1,4 mia over fire år, som regeringen satte af i det såkaldte F og U-program. Til sammen kolossalt mange penge, men penge skal jo skaffes et sted, hr. Bjørn Westh. Det er vel dér, Socialdemokratiet og den borgerlige regering adskiller sig mest fra hinanden.

(Kort bemærkning).

Bjørn Westh (S):

Hr. Flemming Hansen ved jo lige så godt som jeg, at hver gang regeringen har lavet sådan et stort program, har den året efter skåret i andre programmer. Det teknologiske udviklingsprogram blev finansieret gennem besparelser på andre områder. Derfor kan vi også se mindre tal på industriministerens budget. Derfor har vi også set, at industriministeren offentligt har sagt: der er for få penge på mit budget. Jeg har været til et offentligt møde, hvor industriministeren sagde: jeg har ikke ansvar for det finanslovforslag, der er fremsat i år. Der er for få penge på det. Jeg kom for sent i gang til at ændre det, inden det blev fremsat i juni måned. Alene et projekt som Sukkerfabrikkernes membranfilter, et teknologisk udviklingsprojekt, vil koste over 100 mill. kr. om året i udvikling. Den franske stat har sagt, at den vil være

[Bjørn Westh]

med. Den danske stat kan ikke, fordi der ikke bliver stillet midler til rådighed.

(Kort bemærkning).

Rahbæk Møller (SF):

Jeg undrer mig også lidt over dette forholdsvise beskedne beløb. Sagen er vel, hr. Flemming Hansen, at de penge, man giver ud her, gerne skulle komme mangefold igen. Det forekommer logisk at give flere ud, så vi kan få mange igen.

(Kort bemærkning).

Flemming Hansen (KF):

Jeg kan sige til den sidste taler, at pengene netop skulle komme igen, og det er derfor, vi går ind for den nye tankegang, at pengene skal betales tilbage til staten, hvis et projekt lykkes. Dermed får man mulighed for, hvis projekterne lykkes, og det gør trods alt de fleste, at genbruge pengene, hr. Rahbæk Møller. Det er sådan set en meget god idé, at pengene kan genbruges, så man ikke bare skal tage i statskassen hver eneste gang, man skal ud og fange 10 mill. kr. et eller andet sted.

(Kort bemærkning).

Bjørn Westh (S):

Hvis man er sikker på, at pengene kommer igen, hvorfor er man så bange for at sætte flere ind, når vi er i den knibe, vi er i?

Tredje næstformand (Lilli Gyldenkilde):

Vi er tilbage til ordførerrækken.

Svend Heiselberg (V):

Det er ynkeligt at høre den aspirerende socialdemokratiske industriminister fortælle, hvordan og hvorledes udviklingen skal være. Erfaringerne fra deres tid ved regeringsmagten viste i hvert fald ikke, at de havde de store løsninger på problemet.

Jeg vil gerne indledningsvis takke for den redegørelse, ministeren er kommet med. Det er en meget omfattende industripolitisk redegørelse, der spænder vidt og bekræfter, at regeringen ser bredt, at regeringen ikke alene vil målet, men også midlet.

Midlet er samarbejde, smidiggørelse og tilbud om industrifremmeforanstaltninger.

Det bekræftes bl.a. af, at en række ministre efterfølgende vil komme med omfattende redegørelser, der alle er målrettede mod en ekspansiv erhvervsudvikling.

Det fundamentale behov set fra Venstres side skal der ikke være tvivl om: det er det private initiativ i virksomhederne, der er afgørende for dynamik og vækst i dansk økonomi. Vi tror ikke på, sådan som det eksempelvis fremgik af det socialdemokratiske bud på en erhvervs politik forleden, at selektive ordninger er vejen frem. Derimod tror vi på en styrkelse af Eksportfremmerådet, således at det er eksporterhvervene, der har den afgørende indflydelse. Hvad får egentlig Socialdemokratiet til at tro, at eksporten ville blive større, hvis staten dirigerede hele eksportfremmearbejdet?

Jeg har forstået, at der i pressen i dag af Eksportfremmerådets formand udtales ængstelse for, at vi skal bevæge os ind på eksportstyring. Det må være en misforståelse. Senere vil der følge en eksportpolitisk redegørelse fra udenrigsministeren, og der bliver forhåbentlig til den tid mulighed for at tilbagevise en sådan tanke.

Vi tror, at erhvervslivet bedst ved, hvor investeringerne skal foretages. På den anden side ser vi noget frugtbart i et vist samarbejde imellem det offentlige og virksomhederne, sådan som det f.eks. fremgår af regeringens handlingsplan fra maj i år, hvorefter det offentlige på sin side skal gøre en ekstra indsats for at styrke den grundlæggende forskning og uddannelse, for at skabe forskningsprojekter i virkelighedsregi og for gensidigt at etablere et tættere samarbejde, ligesom der i handlingsplanen opfordres til, at virksomhederne indsætter betydelig større ressourcer på langsigtet forskning og udvikling.

Når dette er sagt, må vi også konstatere, at der med den såkaldte investeringsramme på 1,4 mia. kr. over en 4-årig periode, som er indeholdt i handlingsplanen, er givet et godt tilbud til erhvervslivet.

Men vi må også erkende, at der er en lang række betingelser, som skal være opfyldt, hvis dansk erhvervsliv skal klare sig i konkurrencen med udlandet. Først og fremmest må den hjemlige økonomi være i orden. Det vil sige en stabil kronekurspolitik, lav inflation og lav rente. Det er netop denne udvikling, vi har set i de sidste fire år, hvilket har udmøntet sig i, at erhvervslivets investeringer

[Svend Heiselberg]

er næsten fordoblet. Samtidig har udviklingen ført til afskaffelse af flere af de selektive ordninger. F.eks. er K-lånene afskaffet.

Målet må være at gøre Danmark til et attraktivt land at investere i. Hertil kræves måske en holdningsændring i forhold til erhvervslivet. Forudsætningen for erhvervslivets investeringer er, at der er mulighed for at tjene penge, det være sig til investeringer, til forskning, til uddannelse eller til den nødvendige konsolidering af virksomhederne. Ja, at der i det hele taget er en positiv holdning over for erhvervslivet.

Det er noget af det, der måske kunne få udenlandske virksomheder til at oprette datterselskaber i Danmark, eller, som ministeren beskriver det i sin redegørelse, gøre det attraktivt at sikre en større teknologiimport fra Japan til Danmark, hvad enten det bliver i form af produktion på licens eller rigtig japansk investering i Danmark. Det sidste gælder naturligvis også andre lande, som skal være velkomne.

Men forudsætningerne skal være til stede, og ministeren er i sin redegørelse vedrørende den generelle skattepolitik inde på et vigtigt område, idet skattepolitikken i væsentligt omfang er bestemmende for erhvervslivets konkurrenceevne. Jeg er som ministeren af den opfattelse, at skattereformen for personer, som driver erhvervsvirksomhed, er en stor fordel derved, at de kan lade sig beskatte efter virksomhedsordningen, ligesom dobbeltbeskatningen fra og med 1990 ophæves.

Også de nævnte eventuelle ændringer af den skattemæssige behandling af penge til forskning og udvikling samt spørgsmålet om generationsskiftet inden for erhvervslivet vil være erhvervsfremmende foranstaltninger. Tilsvarende vil en ændring af formuebeskatningen betyde en fordel for erhvervslivet. I det hele taget er vi imod, at staten påligner erhvervslivet øgede byrder for derefter at bruge pengene til selektive ordninger, sådan som Socialdemokratiet foreslår.

Ministeren stiller spørgsmålet, om de skattemæssige regler for eksportmedarbejdere skal ændres. Set fra Venstres synspunkt kan der ikke være tvivl om, at reglerne skal ændres. Vi nærmer os her et vigtigt emne i hele vores eksportpolitik, nemlig om vi giver de medarbejdere, som skal ud og sælge vores produkter, ordentlige økonomiske forhold. Det mener jeg ikke vi gør, og problemerne

falder jo tilbage på os selv. Skal vi have dygtige eksportmedarbejdere, skal de også have ordentlige økonomiske vilkår. Dette skal sammenholdes med, at vi skal satse på uddannelse af eksportsælgere, som kender de pågældende landes sprog, kultur, lovgivning, samfundsforhold mv.

Må jeg samtidig nævne, at så vidt jeg er orienteret, er der behov for, at man med henblik på erhvervsfremme reviderer selskabs-skattelovens såkaldte kædebeskatningsregler, altså regler for f.eks. et moderselskab i Danmark og et datterselskab i udlandet, af hensyn til eksportsalg i det pågældende land og betalingsbalancen.

Det er fantastisk vigtigt, at vi danskere ikke alene er dygtige til at producere, men at vi også er kendt som dygtige og pålidelige handelsfolk. Vi kan heller ikke alene klare os med at lave et godt produkt. Det skal også være designet på den rigtige måde, og jeg hilser også her industriministerens initiativ til uddannelse af designere velkommen.

Også turisme har ministeren med i sin redegørelse. Jeg forstår, at der senere vil komme en turistpolitisk redegørelse, men vil allerede nu sige, at vi finder det rimeligt at få det synspunkt draget frem, for her er et område, hvor vi kan øge valutaindtjeningen og beskæftigelsen i tyndt befolkede områder, hvor der ikke er anden industri. Vi har i Danmark en smuk natur, og den vil vi gerne dele med andre, men vi gør også noget for at beskytte den, selv om der køres en usmagelig debat i disse dage om det modsatte, for aldrig har Danmark haft en regering, hvor der over en 4-årig periode er gjort så meget for at værne om miljøet, som den nuværende.

Sammenfattende vil jeg sige, at jeg synes, at industriministeren peger på mange frugt-bare områder, som, hvis de bliver omsat i handling, vil medføre, at vi står godt rustet. Jeg er også overbevist om, at vore mange mindre virksomheder er tilfredse med regeringens påtænkte initiativer. Netop disse virksomheder er en fordel for et land som Danmark. Vi skal blot gøre det lettere for dem at optræde på eksportmarkedet, men selvfølgelig må vi ikke glemme de store virksomheder.

Lad mig til slut sige, at eksportvækst ikke fremmes ved at lægge øgede byrder på erhvervslivet. Det er det modsatte, der er be-

[Svend Heiselberg]

hov for, og Venstre er parat til at medvirke hertil.

(Kort bemærkning).

Bjørn Westh (S):

Man kunne kun forstå hr. Svend Heiselbergs indlæg som én lang afstandtagen fra regeringens forsøg på at målrette erhvervspolitikken yderligere. Må jeg citere fra regeringens handlingsplan fra maj 1986, side 3, fordi hr. Svend Heiselberg angriber vore tanker om samarbejde mellem det offentlige og det private:

»Begge parter må med et åbent sind gå ind i et brobyggende samarbejde på kryds og tværs mellem offentlige og private enheder, mellem private virksomheder indbyrdes og mellem offentlige forskningsinstitutioner indbyrdes, uanset om det er en højere læreanstalt eller særlige sektorforskningsinstitutioner, uanset ministeriel ressort. Kun hvis kræfterne forenes, kan et lille land som Danmark gøre sig gældende.«

I den industripolitiske redegørelse tales der mange gange om mere målretning og udvælgelse af områder. Det er den rigtige takt, men vi oplever her igen, at det er Venstre, der prøver at spænde ben for noget konstruktivt.

(Kort bemærkning).

Svend Heiselberg (V):

Jeg tror ikke, hr. Bjørn Westh har forstået det rigtigt. Jeg har ikke givet udtryk for, at vi skulle spænde ben for en målrettet politik, men jeg har klart præciseret, at vi i Venstre finder de tanker forkerte, som bl.a. er indeholdt og heller ikke tilsløret i den socialdemokratiske erhvervspolitiske redegørelse her forleden. Vi mener, det vil være forkert at fremme de selektive ordninger. Det vil vi klart præcisere.

(Kort bemærkning).

Maisted (V):

Jeg synes, hr. Bjørn Westh skulle tage og læse Børsens Nyhedsmagasin for 24.-31. oktober. Der kan han læse, hvad direktør Munk, der bl.a. tegner Arbejderbevægelsens kooperative Finansieringsfond, siger. Han hilser regeringens initiativ velkommen. Det er af Kooperationen og arbejderbevægelsen

foreslået for længst, siger han, og det bør indgå som en naturlig del af en aktiv erhvervspolitik. Det, der er det væsentlige ved den artikel, hr. Bjørn Westh, er, at socialdemokratisk ledede foretagender ikke er i stand til at bruge de penge, den kapital, de har til rådighed.

Så bebrejder hr. Bjørn Westh regeringen, at det er for lidt penge, der kommer tilbage og finansierer nye firmaer, der går i gang. Arbejderbevægelsens kooperative Finansieringsfond har haft en kapital på 100 mill. kr. De har været i stand til at investere de 50 mill. kr., bare for at tage et eksempel på, hvordan socialdemokratisk ledede foretagender griber tingene an.

Det er altså en argumentation, der kun bygger på en tom floskel og et angreb på regeringen, man ingen dækning har for. Der, hvor man selv har ansvaret, er man ganske ude af stand til at udnytte den kapital, man har til rådighed.

(Kort bemærkning).

Bjørn Westh (S):

Vi har jo netop understreget det vigtige i, at erhvervspolitikken tilrettelægges sådan, at man skaber nye markeder, skaber baggrund for, at der bliver nogle seriøse projekter at investere i. Derfor siger vi f.eks., at det kan være fornuftigt at stille krav om rensning af svovl fra skorstene, så Danmark har den teknologi før andre. Dermed er vi med til at skabe et nyt marked, hvor danske virksomheder kan komme ind. Det kan være fornuftigt at udvikle teknologi til at rense jord, der er forurenede af olie. Det har man ikke i andre lande viden om. Det kan vi gøre i Danmark, så vi er de første til at få den teknologi og den knowhow. Så kan vi skabe nogle virksomheder, der kan gå ind dér. Vi må jo lave en større sektor, fordi vi stifter gæld i udlandet mere nu end nogen sinde tidligere. Derfor er vi nødt til at producere mere; derfor må vi skaffe nogle flere seriøse projekter at investere i, så vi kan eksportere noget mere.

(Kort bemærkning).

Maisted (V):

Jamen det grundlæggende er jo altså, at Arbejderbevægelsens kooperative Finansieringsfond har demonstreret, at med det sam-

[Maisted]

fund, vi har i dag, er det ikke muligt at gennemføre de projekter. Alt det, hr. Bjørn Westh står her og siger at vi skulle gøre, hvorfor har man ikke gjort det dér, hvor man har magten, og dér, hvor man har mulighederne? Hvorfor har man ikke gennemført de projekter, og hvorfor har man ikke vist, hvordan vi skal løse problemerne?

Man har altså kun været i stand til at bruge halvdelen af kapitalen. Det skyldes selvfølgelig ganske enkelt, at et flertal uden om den siddende regering pålægger erhvervslivet flere og flere byrder, sådan at det totalt kun er i stand til at investere ca. halvdelen af den kapital, der er til rådighed, i disse ventureselskaber.

Det er Socialdemokratiet og Det Radikale Venstre ind imellem plus andre venstrefløjspartier, der på den ene side undergraver mulighederne for danske erhvervsvirksomheder for overhovedet at eksistere og udvikle planer og på den anden side siger: jamen hvorfor gennemfører man ikke en række projekter, der ville være lønnende for Danmark, sådan at vi kunne få fjernet vort betalingsbalanceunderskud? Man har selv demonstreret klart og tydeligt, at man er ganske ude af stand til at løse problemerne. Hvorfor i alverden skulle man så tro på hr. Bjørn Westh, når han står og siger det her?

Rahbæk Møller (SF):

Indledningsvis skal jeg sige, at Socialistisk Folkeparti i det væsentlige kan støtte de initiativer, der er indeholdt i den industripolitiske redegørelse. Dermed være ikke sagt, at jeg finder redegørelsen tilfredsstillende. Tværtimod er den på mange punkter skuffende, både set i forhold til, hvad situationen kræver, og i forhold til, hvad en række signaler fra regeringens side kunne få os til at forvente.

Det ses tydeligt, at Industrirådets vane-tænkning har præget den endelige udformning af redegørelsen, bl.a. ved at fjerne et fornuftigt samarbejde mellem den private og den offentlige sektor i form af et ventureselskab, ligesom territorieafgrænsningen ministerne imellem har haft negativ indflydelse.

Vi må konstatere, at regeringen tvunget af de dårlige handelstal har foretaget et skift i sin industripolitik, og at skiftet går i den rig-

tige retning. Samtidig må vi konstatere, at det ikke er stort nok til at leve op til at løse de store problemer, Danmark står i.

Det debatoplæg om vækst og omstilling, som kom i maj, gav håb om en virkelig nytænkning fra regeringens og ministrenes side, håb om, at man nu ville erkende, at den liberale strategi var slået fejl, og at det ikke hjalp meget at supplere den ved at yde tilskud til diverse ønskelige formål såsom egnsudvikling og produktudvikling.

Man får nu engang ikke megen nytænkning ved at vifte folk om næsen med en pose penge og sige: dem må I få, hvis I vil udvikle noget ny teknologi. Man får mere ud af det, hvis man vender sagen om og siger: vi har et problem, som vi godt vil betale for at få løst. Det kan være et miljøproblem, nogle kørestole, der ikke er brugervenlige nok, nogle rent tekniske specifikationer, der skal forbedres, eller noget helt fjerde. Staten skal naturligvis eje de patenter, der ville komme ud af det. Det er den måde, lande med en egentlig industripolitik agerer på.

Fordelen er indlysende. For det firma, der får kontrakten, er fordelen tredobbel. For det første fordelen ved at få en kontrakt. For det andet, at kontrakten er af en art, der vil styrke firmaets udvikling, og for det tredje, at når firmaet eventuelt skal have en produktion i gang af de udviklede produkter, vil firmaet have et forspring med hensyn til at få denne ordre.

Samfundet har også mange fordele: man får mere udviklet for en given udgift. Samtidig løses nogle samfundsproblemer. Sidst, men ikke mindst er det muligt at sikre, at den øgede produktion og den øgede eksport sker uden øgede ressourcer og øget belastning af naturen.

Det er denne filosofi, vi havde håbet ville præge redegørelsen. Det gør den i alt for beskeden omfang. Godt nok har ministeren nu opdaget fordelene ved offentlige udgiftskontrakter. Det var også på tide. Vi har sagt det i årevis, og det er efterhånden umuligt at finde et debatoplæg om emnet, der ikke siger det samme. Men atter gøres det halvt via tilskudsmodellen. Ikke noget om, at staten ejer rettighederne til den udvikling, der betales. I stedet foreslås det, at pengene skal betales tilbage, hvis projektet lykkes. Det er selvfølgelig et fremskridt.

[Rahbæk Møller]

I øvrigt burde denne satsning på udviklingskontrakter ledsages af krav til alle offentlige styrelser om, at ingen større indkøb må foretages, uden at der afsættes et passende beløb til udviklingskontrakter, og specielt bør Statens Indkøb trækkes ind i billedet. Der er intet, der stimulerer erhvervsudviklingen så effektivt som kritiske og kvalitetsbevidste kunder, og det betyder ikke altid at købe det billigste uanset kvalitet.

Når det drejer sig om samfundsmæssige behov, der ikke direkte hænger sammen med offentlige indkøb, er de prioriteret lavt i redegørelsen. Udviklingsprogrammet for handicap- og ældreforsorgsteknologi, miljøteknologi, arbejdsmiljøteknologi og genanvendelse er nævnt som mulige fremtidige initiativprogrammer, men er åbenbart prioriteret lavere end rent teknisk betonede udviklingsprogrammer. Det er meget kortsynet. Indførelse af nye tekniske metoder bør netop ledsages af behovsstyrede udviklingsprogrammer, hvis vi skal sikre, at den teknologiske udvikling får en retning, der forbedrer samfundet.

Specielt er det vigtigt, at miljøhensyn tidligt kommer ind i billedet, så der bliver tale om en overgang til renere teknologier og ikke blot en tilfældig fremme af både forurenende og ikke-forurenende teknologier. SFs miljøpolitiske ordfører, fru Anne Grete Holmsgård, vil senere i dag uddybe dette punkt.

Også på andre områder betegner redegørelsen kun et halvt fremskridt, f.eks. vedrørende egnsudviklingen. Det er rigtigt set, at vi kan få mere ud af pengene ved at bruge dem til regional teknologisk service i stedet for til tilskud til virksomheder, der slår sig ned i egnsudviklingsområder. Men det, der kunne gøre en sådan omlægning effektiv, nemlig en opblødning af kommunalfuldmagten, så amter og kommuner kunne få en bredere vifte af de erhvervspolitiske virkemidler at spille på, mangler helt.

Jeg har netop i formiddags været ovre på Den Kommunale Højskole i Grenå for at diskutere kommunal erhvervs politik med kommunalpolitikere fra hele landet og fra en række politiske partier. Det var karakteristisk, at der var stor interesse for en stærkere kommunalpolitisk indsats på det erhvervs-mæssige område, og at kommunalfuldmagtens bånd føles urimelig snævre. Nogle var kommet igennem med initiativer, der ikke

tillades andre steder, ved hjælp af forskellige trick. Men det kan ikke være meningen, at kommunalpolitikere skal snyde staten for at gennemføre ting, der ud fra enhver synsvinkel er fornuftige.

Redegørelsen har også et afsnit om det teknologiske servicenet. Det er velkendt, at vores teknologiske institutter og ATV-institutter hører til verdens bedste af deres art, men det er desværre også velkendt, at de fleste mindre virksomheder ikke benytter dem, fordi de erhvervsdrivende tuller rundt med deres egne problemer uden overskud til at finde ud af, at det teknologiske servicenet har mulighed for at hjælpe dem.

Her foreslås så, at de teknologiske institutter gør mere ud af at markedsføre sig. Man kan mærke, at vi har fået en merkantil minister. Jeg har to bedre ideer, som jeg stiller til ministerens rådighed.

Den ene er at bringe basistilskuddene til det teknologiske servicenet op på niveauet før de nedskæringer, som ministerens forgænger foretog. Så ville mulighederne for at stille specielle ordninger til rådighed for de mindre virksomheder være bedre.

Den anden er den allerede nævnte: at give kommunerne flere udfoldelsesmuligheder. Kommunerne er langt nærmere ved borgerne end noget statsligt organ og har derfor store muligheder for at fungere som bindeled.

Ministeren foreslår endvidere eksportfremmeordningen omlagt, så det bl.a. bliver lettere at benytte sig af handelsgrossister. Det er sikkert også godt nok, især for handelsgrossisterne, men jeg savner stillingtagen til handelshuse, som bl.a. Håndværksrådet har gjort sig til talsmand for. Det første er allerede under oprettelse. Er det ikke på tide, at amter og kommuner får mulighed for at agere fødselshjælpere for flere af slagsen? Det kunne være en måde at få de små virksomheder ud på eksportmarkederne på.

Ministeren foreslår også en omlægning af administrationen af såvel eksportfremmeordningerne som teknologifremmeordningerne, så systemet af råd og nævnen forenkles, og så flere sager klares af styrelserne. Det kan SF ubetinget støtte. Det svarer til, hvad vi foreslog i et beslutningsforslag for to sæsoner siden. Der er dog to mangler i forhold til vores beslutningsforslag.

Den ene er, at man ikke sikrer paritet i alle råd og nævnen mellem lønmodtager- og

[Rahbæk Møller]

forbrugerinteresser på den ene side og erhvervsinteresser på den anden side. Det havde vi nu heller ikke forestillet os at en konservativ minister ville foreslå.

Den anden mangel er mere mystisk: ene af alle ordninger er Udviklingsfonden holdt uden for omlægningen. Nu er Udviklingsfonden karakteriseret ved to egenskaber: dels har den ganske spændende opgaver og vil få endnu flere spændende opgaver ifølge denne redegørelse, dels er det en af de få ordninger, der ledes helt uden repræsentation fra lønmodtagerside. Jeg håber ikke, det er sidstnævnte forhold, der gør, at ministeren foretrækker at holde den uden for den planlagte koordinering. Under alle omstændigheder skylder ministeren os en forklaring.

Jeg kan ikke nå at gennemgå alle punkter i redegørelsen. De fleste punkter har jeg vist i øvrigt berørt, og turistpolitik og søfartsudannelser forstår jeg at vi får lejlighed til at debattere senere.

Der er dog to punkter, jeg er nødt til at kommentere. Det ene er ulandshjælp og erhvervspolitik. Her må vi på forhånd sige, at SF er meget skeptisk. Det lyder smukt, når der tales om at få størst mulig erhvervspolitisk effekt af bistandsmidler under fuld hensyntagen til udviklingseffekten, men al erfaring viser, at i denne cocktail dominerer erhvervspolitikken.

SF kan støtte, at der sikres erhvervsvirksomheder bedre muligheder for at eksportere til ulandene, bl.a. ved matching af kreditvilkår, men forudsætningen må være, at midlerne tages fra eksportfremmemidlerne og ikke fra ulandsbistanden.

Det andet punkt er projektet med højteknologiske skibe. Det lyder godt. Vi har netop efterlyst en indsats for produktudvikling på dette punkt. Når der specielt er tale om mindre skibe, er jeg nødt til at spørge, om det udelukkende er af praktiske grunde, eller om ministerens tanker om at lade de fleste store værfter lukke og alene satse på de mindre værfter og Frederikshavns Værft også spiller ind.

Afslutningsvis vil jeg sige et par ord om det socialdemokratiske debatoplæg, der kom dagen før ministerens redegørelse. Der er enkelte ting, vi er skeptiske over for, f.eks. sammenblandingen af ulandspolitik og erhvervspolitik, og ting, vi synes kunne udbygges mere, f.eks. den kommunale erhvervs-

litik. Men som helhed må jeg konstatere, at der er en ganske høj grad af enighed mellem vore to partier på det erhvervspolitiske område. Det varsler godt for det kommende arbejderflertal.

Larsen-Ledet (RV):

Jeg vil gerne rette en tak til industriministeren og hans ministerium for den omfattende redegørelse. Sjældent har en industripolitisk redegørelse haft et sådant omfang og rummet så mange umiddelbart spændende perspektiver, og samtidig er det lykkedes regeringen at skabe en betydelig forhåndssopmærksomhed om efterårets erhvervsdebat. Det er positivt, og vi glæder os i det radikale parti til at deltage aktivt i debatten.

Når der er opstået så stor interesse om erhvervsdebatten, skyldes det nok først og fremmest den negative udvikling på betalingsbalancen. Det står klart, at den generelle økonomiske politik må suppleres med en samlet politik, som retter sig langt mere imod struktur og teknologi og eksportudvikling i det danske erhvervsliv. Vi ved i dag, at en opprioritering og udbygning af denne politik vil være en forudsætning for at kunne møde de skærpede udfordringer i den internationale konkurrence. Det er her, jeg gerne vil komme med min første og efter min opfattelse vigtige indvending imod regeringens erhvervspolitiske udspil.

Udspillet slår nærmest ny Danmarksrekord i flotte ord, i gode hensigter. Stærkt positive vendinger om mere dynamik, dynamisk erhvervspolitik, bedre koordination, udbygning og opprioritering, indgår talstærkt i redegørelsen og i de 17 delprogrammer. Visionerne er store, men man står tilbage med en lidt underlig smag i munden. Det kommer til at koste penge. Når man samtidig erfarer, at regeringen planlægger en forøgelse på 100-200 mill. kr. af industriministerens budget til realiseringen af disse gode og flotte hensigter, så er jeg bange for, at udspillet mister en del af sin troværdighed.

Hvor skal pengene til dette ambitiøse projekt komme fra? Der er ikke sat tal på, hverken på målsætninger eller på de mere konkrete forslag. Derfor har jeg svært ved at forestille mig, hvordan de mange visioner overhovedet skal komme ud over skrivebordet

[Larsen-Ledet]

med de midler, der foreløbig er givet tilsagn om.

Derfor spørger jeg industriministeren: er denne redegørelse blot en løs og uforpligtende hensigtserklæring, eller skal den rent faktisk betragtes som regeringens handlingsprogram for den kommende tids erhvervs politik? Den mangler overensstemmelse mellem målsætningen og de kroner og øre, der står bag. Det synes jeg berettiger til, at vi får afklaret spørgsmålet. Der er noget paradoksalt ved, at en regering, der lancerer en dynamisk erhvervs politik som en politisk mærkesag, ikke er villig til at tilføre de nødvendige midler. Skal vi tage redegørelsen for pålydende, så må den følges op med handling, og handling i dette omfang vil komme til at kræve flere penge.

Jeg kan i den forbindelse nævne, at vi i Det Radikale Venstre er af den opfattelse, at tilskud til nedsættelse af arbejdsgiverbidrag efter vores opfattelse godt kunne anvendes bedre og mere direkte til eksportfremme. Det er i hvert fald noget, der indgår i vore overvejelser.

Herefter vil jeg kommentere nogle af de vigtigste detaljer set ud fra Det Radikale Venstres synspunkt.

Først vil jeg lige hæfte mig ved ordet dynamik, som er kodeordet for regeringens udspil. Dynamisk politik, dynamisk holdning i administrationen af interesseorganisationer, opfattes som forudsætninger for forbedringerne, og det er naturligvis også vigtigt. Jeg mener dog, at fornyelse ville være et bedre og langt mere præcist begreb at anvende over for de krav, udviklingen stiller.

En dynamisk indsats er ikke nok i sig selv, hvis den ikke fører til fornyelser. Det gælder på alle niveauer, enten vi taler om nytænkning i administrationen, nye beslutningssystemer, nye holdninger til samarbejde mellem private virksomheder og det offentlige, eller vi taler om nye markeder, udvikling af nye produktionsprocesser og produkter, og det gælder ikke mindst, når der tales om opstart af nye virksomheder.

Først og fremmest drejer det sig om tilgangen af nye virksomheder. Industriministeren er kommet temmelig let over iværksætterpolitikken, og det er for os ganske uacceptabelt, ikke mindst når man sammenholder redegørelsens delprogram om iværksættere med tidligere tilkendegivelser fra Industriministe-

riet. Jeg vil gerne citere en rapport fra 1979 vedrørende fremstillingsvirksomheders vilkår i Danmark. Den er lavet af et konsulentfirma for Industriministeriet:

»Såvel produktion som eksport kunne være større, hvis en større mængde kapital blev kanaliseret hen, hvor udnyttelse heraf er bedst. Iværksætterne repræsenterer i denne forbindelse en særlig gruppe. I mange tilfælde er der i denne type virksomheder betydelige ekspansionsmuligheder, der ikke udnyttes, fordi kapitalfundamentet er for svagt.«

Og senere hedder det:

»På grund af den accelererende teknologiske udvikling vil kapitalkravet til iværksætteren også stige, idet han dels vil være tvunget til en større markedsføringsindsats end tidligere, dels til hurtigere at udvikle et eller flere produkter til erstatning for startproduktet.«

Denne erkendelse af iværksætterens betydning og de umiddelbare barrierer for dennes etablering stammer altså fra en rapport, der har ligget syv år i Industriministeriet. Endnu 7 år efter kan man læse i et notat udarbejdet af Industriministeriet selv i marts måned i år:

»Gennemgangen af iværksætteres forhold og deres potentiale, specielt hvad angår de særlig perspektivrige iværksættere, peger på denne gruppes vigtige rolle i fornyelsen og væksten i den fremtidige erhvervsmæssige udvikling. En iværksætterfremmende politik kan derfor være et blandt flere midler, der kan være med til at løse dansk økonomis alvorlige balanceproblemer og øge den økonomiske vækst. Hvad skal der til for at få sat gang i denne fornyelsesproces?«

Så langt eller så kort er man altså nået på 7 år, og jeg opfatter det som noget af en negligering af iværksætterne, når målsætningen for iværksætterpolitikken så nu i den industripolitiske redegørelse indskrænker sig til at identificere, analysere og fjerne barrierer, som i dag ligger i vejen for at få ideerne frem og for at afprøve og skabe grundlag for nye virksomhedsetableringer.

Det er uforståeligt, og det er beklageligt, at vi ikke er nået længere end til at skulle identificere og analysere barrierer for iværksættere, når man tillægger iværksættere så stor betydning. Det er en negligering, som jeg finder er uacceptabel, og det har også medført, at der i de senere år er etableret for få nye, bæredygtige virksomheder i Danmark.

[Larsen-Ledet]

Det kan vi sætte i perspektiv ved at sammenligne med USA, hvor der årligt bliver etableret omkring 600.000 nye virksomheder, hvilket svarer til, at vi i Danmark skulle etablere 13.000 virksomheder om året, og der mangler i hvert fald et langt stykke af vejen, inden vi når disse tal. Det er tal, som taler deres tydelige sprog.

Der er ingen tvivl om, at der er mange perspektivrige iværksætterremner, men de savner motivation til at gå i gang med at realisere deres koncept eller deres idé. Fortjeneren er for svær at få øje på til, at man vil tage den store risiko eller det store spring, der ligger i at starte, og her er det særligt skatteforhold, der kan virke begrænsende. Og vi bør nok også her tænke igennem, hvordan vores skattesystem kan virke som en stopklods for realiseringen af nye, spændende produktideer. Vi er parat til at drøfte skattelettelser på forskning og udviklingsarbejde, skattelettelser for nyetablerede inden for industrien samt – med hensyn til formueskatten – nedslag for fysiske erhvervsaktiver.

Vi ved allerede, at nogle af de væsentlige barrierer for iværksættere består i finansiering, i markedsføring, i ledelse og i mangel på kapacitet til at overskue de forskellige støttemuligheder, der eksisterer til opstart og produktudvikling. Det er barrierer, vi ikke behøver at foretage en undersøgelse for at identificere, det ved vi i forvejen.

Med hensyn til finansieringen af en opstart kan der foreslås flere løsninger, men det bliver for omfattende her.

De tre øvrige funktioner vil kunne afhjælpes ved, at man samtidig med en udbygning af systemet decentraliserer støtteordningerne, således at der på lokalt eller regionalt plan kunne udløses flere ressourcer til opsøgende virksomhed. Den opsøgende virksomhed kunne f.eks. varetages af nogle blandede offentlige/private udviklingselskaber, som eventuelt kunne indtræde med en joint venture-kapital.

Endelig vil jeg fremhæve de muligheder, der ligger i Planstyrelsens ideer om at tilbyde nedlagte landbrugsejendomme til iværksættere for en relativt lav husleje. Der er mange sådanne bygninger, der står tomme, og det kunne være et skub, som kunne give iværksættere mulighed for at etablere sig hurtigt og uden større udgifter.

Vi vil i den kommende tid fra Det Radikale Venstres side i en forlængelse af disse kommentarer undersøge de politiske muligheder for en ekstraordinær indsats til forbedring af iværksætterens vilkår. Det er afgørende for os at sørge for den fornyelse, som skabes gennem knopskydning og anden form for iværksættelse af nye virksomheder, og sikre os de bedste betingelser.

Det gælder så meget mere, som vi efterhånden får en mistanke om, at iværksættere og mindre virksomheder ikke har den helt store bevågenhed i Industriministeriet, og det er en mistanke, der forstærkes, når man erfarer, at Industrirådet, som det hedder, løbende har været med til at tilpasse den industripolitiske redegørelse, så den kunne være smagelig. Det er så et spørgsmål, om Industrirådet varetager iværksætteres eller de mindre virksomheders interesser, og dér er jeg altså bange for, at det mere varetager de store og etablerede virksomheders interesser. Derfor må vi kraftigt protestere mod den fortrinsstilling, der her er tale om.

Det sidste punkt, jeg gerne vil ind på, er fordelingen af aktiviteterne i den samlede erhvervs politik imellem de forskellige ministerier. Her er vi inde på området koordinati on, en funktion, hvis betydning er understreget gennem hele redegørelsen, men det viser sig, at vi skal have en 5-6 redegørelser, én for hvert sektorområde knyttet til den dynamiske erhvervs politik. Vi har allerede en fornemmelse af, at der eksisterer en strid mellem Udenrigsministeriet og Industriministeriet og deres respektive ministre om, hvem eksportpolitikken sorterer under. Det ville være rart, hvis industriministeren med det samme kunne give en afklaring af denne konflikt. Vi kan i vores nuværende situation simpelt hen ikke være tjent med, at to ministerier modarbejder hinanden på et så vitalt område som eksportpolitikken.

Redegørelsens fokusering på koordination vil i så tilfælde miste sin troværdighed. Man bør tilstræbe en koordinering, så man ikke har strammere grænser, end at opgaverne kan løses dér, hvor man er bedst til det. Det ville i hvert fald være godt, hvis denne mål sætning kunne være ledetråden, så striden om, hvor opgaverne skal placeres, ikke kommer til at virke belastende for bestræbelserne på at fremme en dynamisk og en god erhvervs politik.

[Larsen-Ledet]

Der er et par punkter mere, som jeg desværre ikke når, men jeg håber at få en mulighed senere.

Addi Andersen (CD):

På Centrum-Demokraternes folketingsgruppes vegne vil jeg takke ministeren for denne redegørelse. Det overrasker næppe nogen, at CD tilslutter sig den målsætning og de programmer, som ministeren har sat op i sin redegørelse. Det er glædeligt, at der nu er kræfter til at tage fat på løsningen af nogle af de strukturproblemer, som trænger sig på.

Underskuddet på betalingsbalancen er blevet et magisk ord i dagens Danmark, og det er, som om betalingsbalancen ganske enøjet er blevet karakterbogen for denne regering. Det er jo ikke rigtigt, når nogle vil påstå, at det går rigtig skidt – så må det være, fordi hukommelsen er meget kort, hvad den desværre ofte kan være.

Da firkløverregeringen trådte til, var investeringerne katastrofalt lave. Men siden har vi fået et langt bedre investeringsniveau, kombineret med lav inflation, lav rente, løntilbageholdenhed, fastkurspolitik og en vækst over det europæiske gennemsnit.

Der er ingen med bare en smule kendskab til investeringer, som regner med, at det vil give resultater i løbet af kort tid. Der går år, før virksomhederne kan se, at nu vender pengene tilbage, og det vil sige, at det faktisk først er i de kommende år, erhvervslivet skal til at høste frugten. Frugten kommer os alle til gode, også lønmodtagerne, da vi herigenem bedre bliver i stand til at bevare og udvikle det høje niveau, vi har i vort samfund.

Man kan dog ikke se bort fra den begrænsning, der ligger i, at vi ikke alene er afhængige af os selv, men i høj grad af forholdene i verdenshandelen som helhed. Det er ingen hemmelighed, at omfanget af de udlandskonkurrerende erhverv er for lille, og at vi skal have mere gang i eksporten. I CD har vi den overbevisning, at vi både kan og skal producere os ud af de økonomiske problemer, som underskuddet på betalingsbalancen giver.

Det er et oplagt mål for regeringen at få fjernet underskuddet på betalingsbalancen og få udlandsgælden minimeret. Der er i tidens løb givet mange opskrifter på, hvordan det kan gøres. I dag kritiserer Socialdemokratiet

næsten konstant regeringen på lige netop dette punkt. Hukommelsen må som sagt være kort, for så vidt jeg ved, fandt man ikke selv de vises sten, da Socialdemokratiet havde regeringsmagten.

Vi har i dag to store hovedproblemer, nemlig konkurrenceevnen og flaskehalsproblemerne. Det sidste ligger vist lidt uden for dagsordenen, men jeg vil vende tilbage til det senere, fordi tingene ikke kan ses isoleret.

Jeg tror, at de tiltag, som industriministeren lægger op til i sin redegørelse, vil kunne styrke og udbygge eksporten. Det har hele tiden være industriens holdning, at den selv så det som sit ansvar at sørge for eksporten. Formanden for Industrirådet, Otto Christensen, har flere gange understreget, at man hellere ser en lettelse af beskatningen af virksomhederne frem for diverse støtteordninger. Man ønsker altså ikke direkte tilskud, endsi- ge statsstyring, men derimod bedre produktionsvilkår, fordi det drejer sig om at få skabt det rigtige erhvervsklima.

Det er CD enig i, og vi finder det beklageligt, når formanden for Eksportfremmerådet i dag i dagbladet Børsen giver klart udtryk for en kløft mellem eksportfremmetanker og vigtige dele af dansk erhvervsliv. Ebbe Simonsen ønsker en dialog på baggrund af redegørelsen, og det er CDs håb, at en sådan dialog kan føre til den enighed, som er nødvendig for bevarelsen af det gode klima.

Når det er sagt, så må det ikke overskygge den kendsgerning, at dansk erhvervsliv i hovedsagen består af små og mellemstore virksomheder, for hvem det ikke ligger inden for mulighedernes grænse på egen hånd at opbygge eksportmuligheder på nye markeder. Dette må nødvendigvis medføre store krav til det offentlige på forskellige områder, det være sig uddannelses- som forskningsmæssigt. Hertil hører udnyttelsen af forskningsresultaterne til bl.a. øgning af teknologiindholdet i dansk eksportproduktion.

Som jeg tidligere nævnte, spiller flaskehalsproblemerne en vigtig rolle i eksportsammenhæng. Det er til skade for virksomhederne, at de ikke kan få den arbejdskraft, der er behov for. Derfor er uddannelsesplanlægningen afgørende, og det angår både grunduddannelse og efteruddannelse, fordi den ny teknologi kræver evne til hurtig omstilling af uddannelsernes indhold.

[Addi Andersen]

Jeg er overbevist om, at danske virksomheder ville kunne hævde sig bedre i konkurrencen på de udenlandske markeder, hvis vi kunne komme væk fra ideen om, at ingen må være bedre end andre. Den berømmelige danske jantelov tror jeg lægger en dæmper på initiativerne i erhvervslivet. Jeg håber, at industriministerens forslag vil virke inspirerende på iværksættere – for man må sige, at der virkelig er grøde til stede på dette område – og samtidig styrke mulighederne for, at de ældre virksomheder bliver i stand til at foretage de nødvendige omstillinger.

Til det gode erhvervsklima, som jeg har omtalt, hører også ro og stabilitet på det lovgivningsmæssige område, for det er vigtigt, at erhvervslivet i tide kender præmisserne. Det er nødvendigt for en langsigtet planlægning, ellers kvæles risikoviljen, lysten og initiativet, og det er præcis det modsatte af de hensigter, der fremgår af ministerens redegørelse.

Kristian R. Kristensen (KRF):

Fra Kristeligt Folkeparti vil vi også gerne sige tak til ministeren for redegørelsen, for den redegørelse, ministeren offentliggjorde for en halv snes dage siden, indeholder en del væsentlige initiativer inden for eksportfremme, teknologien, den offentlige sektors viden og arbejdsmarkedets uddannelse, og det er alt sammen noget, som peger fremad.

Da mange af disse initiativer helt eller delvis også er omfattet af Socialdemokratiets erhvervspolitiske tankegang, skal Kristeligt Folkeparti med udgangspunkt i redegørelsen meget stærkt anbefale et erhvervspolitisk forlig omfattende de 4 regeringspartier, Socialdemokratiet og Det Radikale Venstre. Et sådant forlig, der bør omfatte erhvervsstøtteordninger, arbejdsmarkedet, forskning og uddannelse osv. rækkende en periode frem i tiden, vil utvivlsomt kunne modvirke en tilbageholdenhed i erhvervslivet i 1987 med hensyn til investeringer, eksportfremme og teknologiudvikling og dermed give muligheder for fortsat etablering af nye arbejdspladser. For befolkningens skyld, for erhvervslivets skyld og for samfundets skyld må der skabes politisk enighed om en erhvervspolitisk ramme.

Regeringens tanker inden for eksportområdet indeholder bl.a. følgende elementer: at fremme de lokale initiativer, at fremme de

mindre virksomheders muligheder, at fremme den ekspanderende handels- og servicesektors placering inden for hele eksportfremmestrukturen, samt – det er væsentligt – at teknologisiden og eksportsiden kan holdes nært sammen.

Der kan være behov for, at nye facetter i eksportfremmearbejdet inden for Eksportfremmerådets regi indgår, facetter, som tilsikrer en koordineret planlægning i et samspil mellem erhvervene, udenrigstjenesten og Industriministeriet.

Kristeligt Folkeparti forventer, at der i et samarbejde kan skabes kreativitet og nytænkning, og vi håber meget, at alle kræfter kan medvirke hertil. Den største kreativitet i eksportfremmearbejdet udgår fra handelen ved Grosserer-Societetet, fra håndværkere ved Håndværksrådet og fra industrien ved Industrirådet og bør medvirke i et kreativt samspil med de øvrige erhverv.

Tiden ændrer sig. Servicesamfundet har afløst industrisamfundet, men industrien vil fortsat være et væsentligt led i erhvervsstrukturen.

Det er væsentligt, at vi her i landet åbent og fremadrettet kan drøfte Danmarks internationale muligheder, og at ingen føler sig forbigået. Staten har naturligvis en interesse i eksportudviklingen, og denne interesse kan kun virkeliggøres i et samspil med erhvervslivet og erhvervslivets organisationer. Derfor lægger redegørelsen også op til et samspil og ikke et modspil.

Grundlaget for erhvervsudøvelse er et effektivt samarbejde imellem idéarbejde og kapital. Danmark har brug for et effektivt og fleksibelt erhvervsliv for at kunne skabe arbejde til alle; kun derved kan vi opretholde en høj social standard og leve op til vore forpligtelser også over for udviklingslandene.

Erhvervslivet skal have frihed til at fortsætte det frugtbare samarbejde mellem arbejde og kapital, som har givet os en erhvervsstruktur, der passer godt i det danske samfund, hvor mange mindre og mellemstore virksomheder med hurtige beslutningsprocesser og stor tilpasningsevne danner et erhvervsmønster, som absolut må bevares.

Den enkelte borger må fortsat have mulighed for at eje produktionsmidler alene eller i fællesskab med andre. Dette er især vigtigt for de mindre virksomheder. Det er Kriste-

[Kristian R. Kristensen]

ligt Folkepartis langsigtede mål, at støtteordninger bliver unødvendige.

Erhvervslivets konkurrenceevne over for udlandet skal bevares og forøges. Der må tilrettelægges en politik, der tilskynder flere til at etablere sig som selvstændige. Virksomhederne bør have mulighed for at opnå samme selvfinansieringsgrad som firmaerne i udlandet.

En rimelig lav rente er en væsentlig forudsætning for, at de eksporterende og importkonkurrerende erhverv er konkurrencedygtige i forhold til udlandet.

Man kan ikke forestille sig et moderne velfærdssamfund uden udstrakt brug af avanceret teknologi, men teknologien er ikke problemfri, hverken for samfundet eller for den enkelte borger. Nogle af problemerne kan f.eks. være arbejdsløshed, afhængighed af teknologien, et hastigt forbrug af nødvendige ressourcer, en risiko for forurening eller en risiko for en altødelæggende krig. Alle disse ting kan teknologien medvirke til; derfor nødvendiggør det alt sammen en styring af den fremtidige teknologiske udvikling. Teknologien bør tjene mennesket, sikre den personlige frihed og ikke gøre mennesket til slave af teknologien. Teknologien må ikke ødelægge liv, og den må ikke ved ubehersket brug af ressourcer ødelægge forudsætningerne for fremtidigt liv. Både nationalt og internationalt bør der kræves størst mulig åbenhed i de store virksomheder om deres teknologiske udviklingsprogrammer, således at det bliver muligt at stoppe videreudvikling af teknologi, der i særlig grad vil frembyde fare for mennesker og miljø.

For at erhvervslivet kan udnytte den teknologiske udvikling bedst muligt, må der lægges megen vægt på de faglige uddannelser; såvel de faglige grunduddannelser som enhver form for videre- og efteruddannelse må smidiggøres, så de hurtigt kan ændres i overensstemmelse med den teknologiske udvikling.

Kristeligt Folkeparti ønsker, at den støtte, der skal gives, ikke gives til de virksomheder, der selv har mulighed for at finansiere deres udviklingsprojekter. Den bør forbeholdes de mindre og sunde virksomheder for at give dem mulighed for at skabe bedre erhvervsmæssige vilkår og mulighed for projektudvikling.

Den danske deltagelse i den internationale arbejdsdeling og forskning skal udbygges yderligere, således at også teknologi- og videnimporten øges og der hermed ydes et bidrag til et generelt teknologisk løft af den danske produktion. Den danske deltagelse i internationale udviklingsprogrammer skal også styrkes væsentligt.

Kristeligt Folkeparti ønsker en erhvervs politik, der tilgodeser de faktiske erhvervsuddannelser, og som er med til at afhjælpe arbejdsløsheden, i særdeleshed ungdomsarbejdsløsheden.

Erhvervsudviklingen må også udbygges, så den ikke griber negativt ind i miljøet, men erkender sin forpligtelse over for bevarelse af et godt miljø.

Vi ønsker også, at bedriftssundhedstjenesten udvikles og forbedres.

Kristeligt Folkeparti ser også i redegørelsen et oplæg til visioner og nybrud i forhold til den relativt svage erhvervs politik, Danmark har ført, og der er tanker i den, der peger i retning af et udvidet samarbejde mellem offentlige og private instanser. Det er noget nyt, og vi ser frem til et positivt resultat af dette samarbejde.

Det er også med spænding, vi imødeser de bebudede redegørelser, der er omtalt i den industripolitiske redegørelse. Der er f.eks. nævnt en eksportpolitisk redegørelse, en forskningspolitisk redegørelse, en redegørelse for en offensiv arbejdsmarkedspolitik, en landbrugspolitisk redegørelse, en fiskeripolitisk redegørelse, en redegørelse for bygge- og anlægserhvervets fremtid og en handlingsplan for energieksport. Intentionerne i regeringens erhvervspolitiske program, der er nævnt i de delprogrammer, der er beskrevet, er rigtige. Baggrunden for dem er beskrevet: målene er rigtige, og elementerne i dem er brugbare. Det vil sige, at alt det tekniske og det teoretiske er i orden for at fremme en effektiv erhvervs politik i Danmark.

Men har man også tænkt på de mennesker, der skal arbejde i dette moderne, højt teknologiske samfund? Har man f.eks. tænkt på muligheden for at arbejde på flekstid eller muligheden for deltidsansættelse eller f.eks. på muligheden for at gå på delpension? Hvis ikke vi kan få disse ting tilgodeset i forbindelse med den teknologiske udvikling, mister samfundet nogle vigtige elementer i sin struktur.

[Kristian R. Kristensen]

Det er vigtigt for os i Kristeligt Folkeparti, at vi samtidig med den tekniske udvikling kan tilgodese de menneskelige behov, de familiemæssige behov. Hvis vi ønsker en samfundsudvikling, der kan give både økonomisk og social trykthed i et samfund i udvikling, må den bygges op på samfundets grundpiller, nemlig familierne.

Vi vil derfor lade teknikken udvikle sig til gavn for os alle; men lad os styre den, og lad os leve og udvikle os selv som ansvarlige mennesker og medmennesker i det samfund, der er vort.

Dohrmann (FP):

Fremskridtspartiet er på ingen måde imponeret over ministerens såkaldte industripolitiske redegørelse. Tværtimod vil jeg betegne det som et papir, som bedst kan sammenlignes med noget husflidsarbejde eller noget i den retning.

Jeg vil også godt sige til industriministeren, at da ministeren blev udnævnt, gjorde vi os virkelig store forhåbninger om, at der nu var visse ting, som den nye minister virkelig ville forsøge at få ændret. Vi hører så tit udtalt, at der burde nogle flere erhvervsfolk herind i Folketinget. Det er en betragtning, vi er 100 pct. enige i. Desværre er det min opfattelse, at ministeren, som jo har gjort det godt ude i det private erhvervsliv, er faldet fuldstændig til patten herinde i Folketinget og faktisk fortsætter i nøjagtig de spor, som vi har oplevet igennem mange, mange år, og som har kørt Danmark mere eller mindre i sæk. Det synes jeg er meget beklageligt, også fordi ministeren jo virkelig i kraft af den post, han beklæder, har muligheden for at få mange ting ændret.

Redegørelsen og også nogle af de forslag, ministeren på det seneste har fremsat, tyder på, at ministeren ligesom er tilfreds med at være minister og ikke gør noget ved tingene, og jeg tror virkelig, at man ude i erhvervslivet er skuffet over den holdning eller rettere den manglende holdning, som ministeren indtager.

Situationen er jo den, at vores eksportindtægter falder og handelsbalanceunderskuddet vokser og vokser. Vi har ledig arbejdskraft. Vi har masser af kapital liggende i både pensionskasser og alle mulige steder. Vi har driftige iværksættere og virksomheder, som hel-

lere end gerne vil i gang. Det, Folketinget naturligvis bør gøre, er at skabe rammerne for, at alle de mange også kapitalvillige mennesker, vi disponerer over, kommer i gang. Det mener jeg så oplagt at en redegørelse af denne karakter burde indeholde – i stedet for nogle pæne tanker og støtteordninger osv.

Erhvervslivet skal virkelig have mulighed for at producere – og jeg tænker ikke på de tilskud, som vi også har hørt regeringspartierne ordførere tale så meget om. Den største tjeneste, Folketinget kan gøre erhvervslivet, er at lade det være i fred. Hver eneste gang man giver en krone ud i tilskud, skal den jo hentes andre steder, og derved kommer man i den situation, at gode, konkurrencedygtige firmaer kommer til at betale til de ineffektive. Det er kort og godt, hvad denne tilskudsmani bevirker.

Det siger sig selv, at når de gode virksomheder bliver plyndret, bl.a. gennem forhøjede selskabsskatter, så bliver deres konkurrencemuligheder også ringere. Derfor bevæger vi os henimod, at selv store, driftige virksomheder i dag kører på pumperne, og det er alene Folketinget, der har skabt den situation.

Tanken om ØD og OD bevirker naturligvis også, at mange, først og fremmest udenlandske, investorer holder sig langt, langt væk fra Danmark. Selvfølgelig investerer man da ikke sine penge i et land, hvor man risikerer, at en stor del af kapitalen måske bliver konfiskeret på et eller andet tidspunkt. Det var sådan nogle ting, Folketinget kunne hjælpe erhvervslivet med.

Regeringens politik, også på erhvervsområdet, er desværre alt for meget præget af det, vi oplevede under de socialdemokratiske regeringer. Der er ingen ændringer, og det bekræftede den konservative ordfører jo egentlig udmærket, da han også med stolthed i stemmen stod og fremhævede de 200 mill. kr., der skulle gives i tilskud. Tilskud er det samme som at stjæle pengene ét sted og så placere dem et andet. Og det, man gør, er at ødelægge de produktive virksomheder og pumpe pengene ud i nogle foretagender, som måske ikke har en chance for at overleve. Den frie markedsmekanisme skal selvfølgelig bestemme priserne og også, hvor store de enkelte virksomheder kan blive, og hvor godt de nu engang kan begå sig. Men den hidtidige politik, og først og fremmest skattepolitik-

[Dohrmann]

ken og restriktionspolitikken, har kørt erhvervslivet ned.

Jeg fik for nogle år siden nogle opgørelser, jeg tror, det var fra Industrirådet, hvori man påviste, at lønomkostningerne pr. medarbejder var steget med 77.000 kr., jeg tror, det var over en 7-årig periode. Samtidig var man gået et skridt videre og havde regnet ud, hvor meget den enkelte lønmodtager egentlig havde fået lov til at beholde til sig selv ud af disse godt 77.000 kr. Beløbet var knap 800 kr. De 77.000 kr. belaster selvfølgelig virksomhedernes driftsudgifter, og dermed forringer de konkurrenceevnen. Lønmodtagerne derimod opnår kun at få knap 800 kr. Og resten, hvor er de havnet? De er havnet ovre i regeringens tomme skattekasse.

Ud over alle disse husflidstanker, eller hvad man nu skal kalde dem, burde det derfor være sådan noget, ministeren skulle gå op i i en sådan redegørelse i stedet for blot at fremsætte nogle fromme ønsker.

Det var en hån mod erhvervslivet, at man forhøjede selskabsskatterne med 25 pct. Det er igen ensbetydende med, at kapitalen strømmer ud af de virksomheder, der selvfølgelig burde have anvendt beløbene til at investere for i stedet. Formueskatten skal selvfølgelig også ændres; den dræner også kapitalen ud af virksomhederne.

Jeg vil gerne slutte, som jeg startede: redegørelsen er for dårlig. Det er helt i orden, at vi diskuterer industriens og erhvervsvirksomhedernes vilkår, naturligvis skal vi det. Men det skulle også gerne være noget, der førte noget positivt med sig, og ud over en lang snak her i Folketinget vil den redegørelse, ministeren har givet, jo ikke ændre noget som helst i så henseende. Og det er selvfølgelig trist.

Elisabeth Bruun Olesen (VS):

I den danske økonomisk-politiske debat har man det med at bide sig fast i dogmer. I 1970'erne og op til nu var der stort set kun ét problem for erhvervslivet: lønningerne var for høje, og lønstigningstakten var for høj. En lav lønstigningstakt skulle sikre større markedsandele på verdensmarkedet; man så helt væk fra den dynamik, som knytter sig til strukturomlægning og teknisk fornyelse.

Dette er man så småt ved at komme væk fra, og med man mener jeg også regeringen.

Et af de mere markante brud på lønteorien kom fra den tidligere industriminister i forbindelse med hans afgang. Han udtalte, at danske virksomheder havde brugt lønpolitikken som en sovepude, og han efterlyste en anderledes aktiv industripolitik.

Så kommer den nuværende industriministers redegørelse, og VS synes bestemt, at der er tendenser til nytænkning i den, også af den gode og positive og spændende art. Vi synes faktisk i modsætning til Fremskridtspartiet, at den er grundig, og at den er et fremskridt i forhold til de tidligere industripolitiske redegørelser, vi har set. Og så har den også det plus, at der står, at erhvervstilskud skal tilbagebetales.

Men vi synes, at den har tendenser til at løbe ind i et nyt dogme, eller jeg skulle måske sige: der er en indgang eller tendenser til en indgang ind i teknologifantasternes periode.

Jeg vil straks slå fast, at VS ikke er imod indførelsen af ny teknologi, såfremt den ikke er til skade for miljøet og arbejdsmiljøet, og her mener jeg både det psykiske og det fysiske. Men vi advarer imod den tankegang, som er ved at snige sig ind i visse nationaløkonomers og politikeres hoveder, at Danmark blot skal have en tredje produktionsfaktor ved siden af arbejde og kapital i form af ny teknologi, så går alt godt. De ganske storslåede teknologiprogrammer til fremme af mikroelektronik og bioteknologi, som er blevet iværksat, afspejler i et vist omfang en sådan forenklet tankegang. Vi mener faktisk, at det er en styrke, at der er en spredning i eksporten, og at man ikke skal undervurdere traditionelle eksporter som f.eks. møbler og beklædning, som er inde i en rivende udvikling, og hvor man producerer højteknologisk, selv om produkterne jo i sig selv ikke er højteknologiske.

I redegørelsen præciserer industriministeren, at den offentlige sektors viden skal udnyttes bedre, og man ønsker, at samspillet mellem det offentlige og producenterne skal udbygges. Denne holdning er VS også enig i; det synes vi er en positiv retning.

Så meget desto mere skuffende, om end ikke uforståeligt, når man tager regeringens farve i betragtning, er det, at man ikke giver den offentlige og den private sektor mulighed for at fungere på nogle ens vilkår, og at ministeren ikke nævner en ændring af sy-

[Elisabeth Bruun Olesen]

stemeksportcirkulæret som en mulighed, men blot konstaterer, at nogle finder det for restriktivt. Når man læser om system- og projekteksport på side 37 i redegørelsen, står der jo faktisk, at det er et problem og en barriere, at den knowhow, som kan danne udgangspunkt for systemeksport, findes i den offentlige sektor.

Her er vi fra VS' side meget mere enige i de socialdemokratiske tanker om offentligt-privat eksportamarbejde, hvor Socialdemokratiet i sit oplæg præciserer, at offentlige virksomheder, som har mulighed for at etablere egentlige eksportafdelinger og -selskaber, skal have lov til det. Vi mener, at der er god mulighed for at eksportere den knowhow, som er opbygget af den danske velfærdsstat, og vi mener, at det er fjollet, at der er barrierer, som forhindrer det. Men vi mener samtidig, at de socialdemokratiske tanker om den offentlige sektor nok bør præciseres noget mere, så vi kan få at vide, hvor meget Socialdemokratiet vil satse på offentlig produktion til afsætning.

Endvidere mener vi, at Socialdemokratiets bud på, hvordan der kan sættes mere skub i erhvervslivet på en lang række punkter på miljøkravssiden, er gode og meget positive. Vi er enige i, at skrappe krav i miljø- og arbejdsmiljøregler også medvirker til en større eksport af den knowhow, der opbygges i forbindelse hermed.

De danske asbestregler f.eks., som langtfra er gode nok, er dog bedre end mange andre landes, og de har faktisk bevirket, at Eternit-fabrikken i dag står med en stor knowhow på området asbestfri plader, som den nu kan eksportere.

Vi er altså enige med Socialdemokratiet i, at skrappe krav til miljø- og arbejdsmiljø stimulerer til mere produktudvikling. Vi ville såmænd blot ønske, at Socialdemokratiet havde tænkt på det for mange år siden, så f.eks. Roulunds Fabriker ikke havde fået en tidsbestemt dispensation med hensyn til asbestholdige bremsebelægninger. Hvis de havde fået en tidsbestemt dispensation, havde de jo nok udviklet nogle bremsebelægninger uden asbest. Men lad nu fortidens synder hvile i dag.

Hvad ministerens redegørelse om byggeeksport angår, er det vel en forudsætning for eksporten, at der findes et velfungerende hjemmemarked, og så længe byggeindustrien

bliver brugt som konjunkturregulator med byggestop og byggekvote, og hvad ved jeg, så tror vi faktisk, at det er meget svært at vende den negative udvikling, der står omtalt i redegørelsen, til en mere positiv.

Det pointeres ofte og også af regeringen, at omstilling kræver efter- og videreuddannelse, men problemet er, at regeringen nøjes med at sige det; den gør ikke så meget ved det. Der skal imidlertid flere penge til. Det mener såmænd også erhvervslivets ledere. Bl.a. udtrykker formanden for Industrirådet i Berlingske Tidende den 11. oktober 1986, at regeringens sparebestræbelser er gået for vidt. Det er ikke nok med omprioriteringer i Undervisningsministeriet, siger han, der skal også penge til. Senest har vi måttet høre, at der nu skæres ned f.eks. på Herlevskolen, dvs. Specialarbejderskolen for Hovedstadsområdet, og de bebudede nedskæringer er faktisk ret store. For 1987 taler man om en samlet aktivitetsnedgang på 18 pct., og det betyder jo, at der bliver færre penge til efter- og videreuddannelse af den type arbejdskraft, der også er brug for.

VS mener, at regeringen i virkeligheden burde satse mere på vækstens retning som en modsætning til de sidste årtiers satsning på blind vækst og dogmet om, at Danmark skal producere og eksportere sig ud af krisen. Det tror vi nu ikke man kan få flertal for nu, men vi mener, at et kommende arbejderflertal måske kan bruges dertil, eller vi håber, det kan bruges dertil, for vi mener, at resourcebesparende, miljørigtig og reelt behovstilfredsstillende produktion er den eneste holdbare løsning på de bestandige problemer med betalingsbalancen og danske produkters evne til at konkurrere med andre varer på verdensmarkedet.

Derfor burde investeringerne, den offentlige erhvervsstøtte og de forskellige former for offentlig styring først og fremmest gå ud på at styrke den grønne sektors økonomi. Vi går altså ind for en grøn vækst, og vi anser offentligt afsætnings sikret produktion og påbud for at være de vigtigste midler i den forbindelse.

Vi mener, at grønne fonde kunne stå for den grønne produktion. De skulle finansieres med midler fra de nuværende erhvervsstøtteordninger, som så skal nedtrappes, fra en skærpet selskabsbeskatning samt fra afgifter på en særlig miljø- og arbejdsmiljøbelastende

[Elisabeth Bruun Olesen]

produktion, vel at mærke under den forudsætning, at fondene bliver styret demokratisk og forvaltet decentralt.

Jette Thomsen (KF):

Da det nu lader til, at også Socialdemokratiet anerkender turisme som et erhverv på lige fod med alle andre erhverv, og da industriministeren af mange gode grunde ikke har afsat den store plads i redegørelsen til dette både beskæftigelsesmæssigt og valutamæssigt vigtige område, og da det jo samtidig er et erhverv uden nogen væsentlig import, vil jeg gerne spørge industriministeren, hvornår han forventer at komme med en redegørelse på dette specielle område. Foruden Folketinget vil det selvsagt interessere store dele af befolkningen.

Anne Grete Holmsgård (SF):

Jeg synes, det er udmærket, at regeringen har gjort betydelig mere ved den industripolitiske redegørelse i år, end det sædvanligvis er tilfældet. Desværre vil jeg så også sige, at det øjensynlig ikke er nok til at få debatten til at være lidt mere kvik og oplivet end de sædvanlige temmelig sløve industripolitiske debatter herinde, så jeg har siddet og funderet over, om det ikke var på tide, at vi gennemførte dagsordenerne i forbindelse med redegørelser; det kunne være, det kunne sætte lidt skub i dem.

Jeg synes, det er godt, at der er nogle åbninger i forhold til den industripolitik, der har været ført hidtil, men jeg synes også, der er nogle åbenlyse problemer i den måde, man har grebet industripolitikken an på. Et af de væsentligste for os at se er, at der ikke er gjort noget forsøg på at tænke miljøproblemer og de store miljøproblemer, vi står i lige nu, ind i en samlet produktionsstrategi.

Det er jo sådan i øjeblikket, at havene dør omkring os, ozonlaget er ved at blive hullet og vi i bogstaveligste forstand vader og bader i skidt. Og alligevel lader regeringen, som om de økologiske problemer er særskilte problemer, dvs. problemer, man kan løse hen ad vejen gennem lappeløsninger eller akutte redningsplaner. Hensynet til miljøet og arbejdsmiljøet har ganske enkelt ikke nogen dimension i regeringens erhvervspolitiske tænkning.

Problemet er nævnt, det erkender jeg, og der er lidt småforslag, men ikke sådan, at det virkelig bliver tillagt vægt, og slet ikke i en sådan grad, at det, vi kalder renere teknologier i bredeste forstand – og det vil f.eks. sige udvikling af renere produktionsprocesser, processer, der er råstofbesparende, processer, der er energibesparende, processer, der bygger på recirkulation og genindvinding af de anvendte stoffer, processer, hvor man producerer mindre affald – er med som noget, der tilnærmelsesvis kan betegnes som et bærende element.

Tværtimod er redegørelsen præget af, at hver minister sidder i sit departement og kommer med sit udspil på sit eget område, uden at der foregår noget egentligt forsøg på at handle og tænke på tværs af de enkelte departementer; så vidt jeg kan se i tidsskrifter og i pressen, er det også temmelig svært i hvert tilfælde for de ministre, der sidder i øjeblikket. Men det gør jo ikke problemet mindre, at man ligger og slås, og at udenrigsministeren vil lave sit program, industriministeren sit og miljøministeren sit.

Miljøministeren er jo kommet med sit eget særskilte program på dette område, et udviklingsprogram, der handler om renere teknologier. Isoleret set synes vi, programmet er udmærket, men det er også en meget isoleret betragtning. Det opererer med en udgiftsramme på 50 mill. kr. over 3 år.

Heraf skal de 25 mill. kr. anvendes til det, der hedder opbygning af viden i den offentlige sektor, opbygning af en edb-base, videreformidling af denne viden ud til de kommuner og amter, der skal godkende virksomhederne og skal føre tilsyn med dem, og så almindelig informationsvirksomhed. Det er altså den ene halvdel af programmet. Den anden halvdel, de resterende 25 mill. kr. over 3 år, skal gå til det, man kunne kalde egentlige udviklingsprojekter vedrørende renere teknologi.

Jeg synes næsten, rammen taler for sig selv. Mens regeringen har afsat 1,5 mia. kr. til et stort program om informations-teknologi, 300 mill. kr. til et forsknings- og udviklingsprogram, 1,4 mia. kr. til et bioteknologisk program og 600 mill. kr. til slagterierne og mejerierne, altså alt i alt mere end 4 mia. kr., er der blevet 50 mill. kr. over 3 år til hele det store og i vores øjne fundamentale område, der hedder renere teknologier. Vi mener

[Anne Grete Holmsgård]

simpelt hen, det er alt, alt for lidt. Vi mener også, det både er dumt og kortsynet.

Dumt, fordi man ved at gøre, som man gør her, lader, som om fiskedød og alle de øvrige økologiske problemer er problemer, vi kan klare ved at flytte forureningen fra ét sted til et andet. Det var f.eks. det, vi gjorde for et par år siden med forsøringsforliget, hvor vi fjernede en del af svovlforureningen fra luften. Nu har vi alle problemerne med at få stablet den op rundt omkring i depoter, som ingen selvfølgelig vil have, fremfor i stedet for at satse på at udvikle renere teknologier og gøre det massivt, så vi allerede i produktionsleddet undgår de miljønedbrydende stoffer.

Kortsigtet og kortsynet, fordi man på denne måde undlader at udvikle nogle miljøvenlige teknologier, som kunne vise sig at give Danmark et internationalt løft. I stedet foretrækker man at satse ressourcerne og krudtet på de samme områder, som verdens store industrinationer gør, fremfor at prøve at finde sit eget udviklingsområde.

Jeg tror, meget ville være vundet, hvis regeringen ville begynde at forstå, at det store kunststykke i de kommende år faktisk er at forsøge at udvikle en politik, der forener et renere miljø og arbejdsmiljø med en egentlig produktionsstrategi. Jeg ved ikke, om det er for meget forlangt; vi synes det i hvert tilfælde ikke.

Kelm-Hansen (S):

Jeg vil gerne gøre et par bemærkninger om begrebet udvikling, dels den meget nære, dels den noget fjernere.

På linje med hr. Bjørn Westh stiller jeg mig helt uforstående over for den udhuling af egnsudviklingsbistanden, som den nuværende regering har lagt ryg til. Det er uforståeligt, fordi man jo netop gennem egnsudviklingen har fået dokumenteret, at den lovgivning og de støttemuligheder, der her er tale om, har en overordentlig gavnlig virkning. Når vi så samtidig kender de meget store problemer, der findes i Nordjylland, i Naksboområdet og andre steder, ville det være indlysende at sætte ind netop her.

De gode virkninger, vi har kunnet registrere hidtil, er bl.a. fremkommet på grundlag af en ganske fortræffelig indsats af Egnsudviklingsdirektoratet, og jeg har bemærket i mini-

sterens redegørelse, at der er nogle kryptiske bemærkninger om fremtiden for dette arbejde. Derfor vil jeg gerne spørge ministeren, om han har overvejelser om at lade dette direktorat opluge af ministeriet eller modsætningsvis og langt klogere at udvide direktoratets arbejdsområder f.eks. med den eksportfremme, som også stod nævnt i det samme afsnit.

Men i øvrigt har jeg først og fremmest taget ordet, fordi jeg med interesse har læst afsnittet i redegørelsen om samarbejdet med den tredje verden. Det er for mig at se et meget vigtigt marked, og givetvis vil det blive et af de vigtigste, måske det vigtigste marked for Europa og for Danmark i de kommende år. Det er selvfølgelig godt, at erhvervslivets interesse for dette område har været stærkt voksende, så meget mere som vi ikke skal så langt tilbage i historien for at finde en periode, hvor der overhovedet ikke var nogen interesse i erhvervslivet for dette felt.

Ministeren skriver i redegørelsen, at bistandspolitikken ikke uden videre kan indrettes efter erhvervspolitiske hensyn, og det kan der være grund til at slå en tyk streg under, så meget mere som der ikke i dette Folketing er flertal eller vil blive flertal for en sådan ændring. Men så skriver ministeren videre, at det naturligvis kan overvejes, om der er særlige områder, hvor bistandens indenlandske erhvervspolitiske effekter kan øges, uden at udviklingseffekterne reduceres.

Hertil vil jeg gerne sige, at der jo allerede, hr. minister, er en ganske stor erhvervspolitisk effekt, og jeg vil advare meget imod, at man presser citronen alt for meget yderligere.

De muligheder, som ministeren har nævnt, er dels den øgede finansiering af prefeasibility studies inden for rammen af den finansielle bistand, og jeg er sådan set enig i, at det er en udmærket bistandsform, som imidlertid allerede anvendes, og som har sin grænse. Der er et balancepunkt, for de leveringer, der skal følge efter, skal jo under alle omstændigheder finansieres, og selv om vi står os godt internationalt med den rådgivende virksomhed, er der selvfølgelig grænser for, hvor langt man kan gå.

Endvidere tales der om øget anvendelse af blandede kreditter. Det er rigtigt, at dér har vi ganske gode erfaringer i samarbejde først og fremmest med Kina, men jeg vil understrege, at det er helt afgørende, at der i for-

[Kelm-Hansen]

bindelse med denne finansieringsform bliver stillet helt de samme krav til forundersøgelser, planlægning og opfølgning, som der gøres til den rene bistand. De fejltagelser, der vil blive tale om, vil falde tilbage ikke nødvendigvis på firmaerne, men på den samlede danske bistand, og vi har jo netop hørt fra direktør Ole Brøckner fra Sabroe i Århus, at international handel ikke kan drives efter etiske holdninger. Samarbejdet på dette felt kræver en ganske høj moral hos de involverede firmaer. Vi har desværre nogle hvide elefanter stående rundt omkring i den tredje verden, hvor der har været folk ude, som har tænkt mere på at sælge end på, at det, der var tale om, var et led i en udviklingsproces. Og det er vigtigt at sætte en tyk streg under, som det er nævnt også i ministerens afsnit her, at det, der skal ske, skal ske under fuld hensyntagen til udviklingseffekten.

I øvrigt vil jeg bede ministeren om at udbyde det lidt kryptiske, han skriver et andet sted om en øget anvendelse af accessorisk Danidafinansiering som dele af større projekter. Hvis man forestiller sig, at det skal være noget med meget store og tunge projekter, må jeg lige erindre om, at fattigdomsorientering fortsat er det dominerende element i vor bistandspolitik, og det skal det blive ved med at være. Det nytter ikke at gå efter hurtige gevinster i store projekter; hvis basisudviklingen ikke er i orden, falder korthusene sammen. Til gengæld er det klart, at det ikke er noget minus, hvis der skal bruges importerede elementer, at disse elementer kommer fra Danmark, forudsat naturligvis at kvaliteten og prisen er i orden.

Aase Olesen (RV):

Jeg vil gerne stille industriministeren et par spørgsmål i forbindelse med delprogram 9 vedrørende den koordinerede indsats over for iværksættere og nye virksomheder. Ministeren skriver, at de seneste års økonomiske politik har forbedret de generelle vilkår for iværksættere ganske væsentligt, og det er jeg enig i. Derefter beskæftiger delprogrammet sig med mulighederne for knopskydning, og om det bliver et mere almindeligt fænomen også i Danmark, at virksomheder opstår som noget, der udgår fra allerede etablerede virksomheder; det er stadig væk sjældent, står der i redegørelsen. Derfor går jeg ud fra, at

regeringen er enig i, at man nok ikke helt blot kan henholde sig til udviklingen i USA og Sverige, som der er refereret til, men at der stadig i Danmark i den danske håndværkerstand og blandt faglærte arbejdere er et potentiel af nye virksomhedsledere og virksomhedsejere, hvad enten de overgår til at blive selvstændige håndværksmestre, eller de har et patent, en idé eller en opfindelse, der fører til en i starten måske meget lille virksomhed og senere en stor.

Hvis ministeren er enig i, at det fortsat vil finde sted i Danmark, som det har gjort igennem de sidste mange årtier, undrer det mig, at man slet ikke kommer ind på den risiko, som iværksætteren selv løber. Det er bare nævnt med en enkelt linje i redegørelsen, og så går man videre og taler om finansieringsvanskeligheder, begrænset mulighed for støtte osv.

Den, der har et godt, fast arbejde med fast løn hver måned og med hele det sikkerhedsnet, som det danske samfund giver, må se i øjnene, at en hel del af dette sikkerhedsnet er væk, når vedkommende står over for at skulle springe ud på det dybe vand og lave sin egen virksomhed; i hvert fald er det betydelig mere stormasket.

Vi har faktisk i Danmark to forskellige sociale sikkerhedssystemer, og det er baggrunden for, at man i Socialministeriets regi har nedsat et udvalg, der just skulle behandle de selvstændiges sociale sikkerhedsnet. Imidlertid er der ikke med ét ord henvist til det, og derfor vil jeg spørge ministeren, hvad der sker med dette arbejde, hvordan det går, for den første hurdle, man skal overvinde, hvis man bliver selvstændig, er, at man tør løbe den risiko. Jeg mener ikke, at man skal tage al risiko væk fra det at være selvstændig – det hører med til at være selvstændig, at man stadig væk kan gå fallit – men derfor behøver man ikke konsekvent at indrette lovgivningen sådan, at det nødvendigvis skal være så meget mere usikkert at være selvstændig, end det er for alle øvrige borgere her i landet, sådan som det rent faktisk er sket med vores lovgivning.

Det sidste, jeg vil stille spørgsmål om, når jeg nu er her på talerstolen, er det turistoplæg, som vi skal diskutere senere. Jeg kan se, at regeringen vil gøre en aktiv indsats for at gøre lukkeloven mere fleksibel. Hvordan går

[Aase Olesen]

det med mammutudvalget, som ministeren fik nedsat sidste år?

Industriministeren (Nils Wilhjelm):

Jeg vil gerne indlede med at takke ordførerne for de mange positive og konstruktive bemærkninger, der er faldet her i dag.

Jeg tror, jeg kan tillade mig at konkludere, at der blandt ordførerne er en meget betydelig enighed om det mål, som vi ønsker at nå i vort samfund, nemlig at skabe en større erhvervssektor, at skabe en større produktion, en større eksport og en større beskæftigelse, men der er så sandelig, ikke unaturligt, imellem de politiske partier også en betydelig forskel på de midler, som man ønsker at bruge. Jeg synes, der er kommet flere interessante forslag og ideer. Dem takker jeg for; dem skal vi prøve at indbygge videre i vores overvejelser.

Som et par ordførere har nævnt, er erhvervspolitikken ikke en enkeltstående politik, der ligesom kan bære i sig selv. Den er et supplement til den generelle økonomiske politik, og hvis den generelle økonomiske politik ikke virker, kan ingen nok så god erhvervs politik overhovedet få nogen form for gennemslagskraft. Det var jo netop det, man så i den forrige regerings periode, hvor der skete en afindustrialisering af vort samfund, en faldende beskæftigelse i de produktive erhverv og en stigende beskæftigelse i den offentlige sektor.

Hvorfor nu det? Jo, det skete primært, fordi den generelle økonomiske politik, som blev ført, var uansvarlig og førte til nogle vilkår for vort erhvervsliv, som var fuldstændig uacceptable, nemlig høj inflation, høj rente og faldende beskæftigelse – ja, stort set alle de fundamentale ting, som er afgørende for erhvervslivets primære konkurrenceevne. Så når oppositionen erklærer, at det er stort, at regeringen endelig er kommet i gang, må jeg sige: nej, det, regeringen har koncentreret sig om, er at prøve at gennemføre en fornuftig generel økonomisk politik, og de resultater, der er skabt, vil jeg lade tale for sig selv.

Det er helt afgørende for regeringen at se vort erhvervspolitiske udspil som en sammenbygning med bl.a. det, som blev diskuteret her i Tinget i går, nemlig den generelle økonomiske politik. Den skal videreføres

som en genopretning af vor økonomi, en forsikring om, at vi også kan få det erhvervspolitiske supplement, som vi nu kommer med, til at give det fornødne gennemslag. Det er den ene dimension og afgørende forudsætning, som man bør have i baghovedet.

Enkelte ordførere har også været inde på spørgsmålet om, at vi ikke kan se Danmark og dansk erhvervsliv isoleret. Det var jo karakteristisk i gamle dage, hvor geografiske afstande var det store problem, og hvor et erhvervsliv stort set kunne koncentrere sig om sit hjemmemarked og intet andet. Her har forholdene udviklet sig i den vestlige verden i et stort og et internationalt og sprudlende samarbejde, hvor spørgsmålet ikke så meget er, om en eller anden dansk virksomhed er konkurrencedygtig over for en anden dansk virksomhed eller for den sags skyld konkurrencedygtig over for en engelsk eller en tysk virksomhed, men hvor det helt afgørende og stadig mere afgørende er, om de danske virksomheder i et samspil med andre europæiske virksomheder eller alene er konkurrencedygtige over for fjernøstlige og over for amerikanske virksomheder. Her ligger fremtiden for erhvervslivets udvikling, og denne internationale dimension er det afgørende at have med. Skaber vi ikke en udvikling i vort samfund for erhvervslivet og økonomien, som er i balance, således at virksomhederne har konkurrenceevne, nytter det hele ikke noget. Så vender vi tilbage til den tilstand af tilbageskridt, som vi så igennem 1970'erne under den daværende ledelse her i landet, hvor det simpelt hen gik ned ad bakke. En beskæftigelse i industrierhvervene, som lå et godt stykke over 400.000, faldt med over 100.000 personer i denne periode. Det er nu ved at blive genoprettet, og i industrierhvervet har man netop her ved årsskiftet passeret 400.000; beskæftigelsesgraden er igen i kraftig fremvækst.

Der er stillet en lang række spørgsmål, som jeg gerne vil komme ind på, men forhåbentlig ikke alt for langstrakt. Fru Jette Thomsen har stillet spørgsmål om den turistpolitik, som regeringen lægger op til, og som – kun meget spagfærdigt, vil jeg gerne sige – er omtalt i regeringens handlingsprogram. Jeg afleverer imidlertid en turistpolitisk redegørelse i november måned, som jeg håber kommer til debat i Folketinget inden udgangen af samme måned, således at vi kan få en

[Industriministeren]

solid og god debat om de potentielle muligheder, der ligger for udviklingen af det turistmæssige område i Danmark – et område, som jo vitterlig også mange interesserer sig for.

Hr. Dohrmann kom med mange interessante refleksioner. Han sagde således, at Folketinget skal være med til at skabe rammerne omkring erhvervslivets udvikling. Hr. Dohrmann sagde, at tilskud ikke er vejen frem for erhvervslivet, at man skulle lade virksomhederne være i fred, lade de frie markedsmekanismer for virksomhederne arbejde. Jamen havde hr. Dohrmann overhovedet brillerne på, dengang han læste redegørelsen? Jeg fristes til at sige, at det tror jeg bestemt ikke. For hvad er det, redegørelsen siger? Den siger jo netop udtrykkeligt, at det er det offentlige opgave at skabe optimale rammebetingelser for erhvervslivets udvikling. Den siger netop udtrykkeligt, at det ikke er tilskudsvejen, man skal gå. Vi ser så meget erhvervspolitik i udlandet, som er tilskudsbase-ret – tilskud, tilskud, tilskud – for at opret-holde dårlig effektivitet eller barrierer i erhvervspolitikken, for at skabe nogle forhold for virksomhederne, som ikke kaster dem ind i den frie konkurrence, der er det afgørende for erhvervslivets udvikling. Jamen det er jo netop det, der står i redegørelsen. Det er netop det bærende fundament i redegørelsen, at det offentlige ikke skal røre ved erhvervslivet, at erhvervslivet skal udvikle sig selv under frie markedsøkonomiske forhold.

Men hvad er det så, vi vil i den offentlige sektor? Det er netop at skabe rammerne, at skabe gode fundamentale konkurrenceforhold, samtidig med at vi er med til at fremelske en positiv udvikling på forskellig vis på eksportafsetningsområdet og produktionsteknologiområdet.

Heri adskiller det oplæg, som regeringen kommer med, sig på visse punkter afgørende fra det, jeg i dag har hørt fra oppositionen. Jeg tror ikke, dette bliver en lang snak, men jeg synes nok, det er en lidt besynderlig omtale af det fremlagte at kalde det husflidsarbejde. Vi har gjort os store anstrengelser i Industriministeriet for at frembringe dette, som jeg synes er et godt bidrag til ikke blot at skabe en debat i dag om erhvervslivets udvikling, men også til i høj grad at prøve at få fastsat nogle rammer, som erhvervslivet

kan have optimisme inden for, nogle optimale rammer for dets udvikling.

Flere har beskæftiget sig med pengeproblemet – hvor mange penge der er til dette. Jeg kan oplyse, at der til 1987 er afsat en kvart milliard kroner i Industriministeriet til igangsætning af de programmer, der her lægges op til. Nogle vil synes, det er meget, andre, at det er lidt. Vi har fra ministeriets side prøvet at vurdere, hvor meget vi kan få i gang, og mener, at vi kan skabe en fornuftig igangsætning af de fleste af vore programmer.

Af dem er de 200 mill. kr. friske penge, som tillægges Industriministeriets budget, og vi skal netop i den kommende måneds tid diskutere sammenhængene i dette, at vi arbejder med flerårige programmer, altså hvor mange penge der vil være til rådighed i de kommende år.

Her kan jeg glæde alle med at oplyse, at der vil blive tale om, at vi får flere ressourcer at arbejde med; ikke mindst vil der blive et stigende genbrug, når princippet med hensyn til tilbagebetaling på succesrige projekter begynder at slå igennem, og det vil ske omkring 1989. Det har jeg allerede udtalt, hr. Bjørn Westh, så det forbavser mig, at man ikke gennem flittig avislæsning har kunnet se dette.

Det bliver sagt, at der intet står om uddannelse. Det er nu ikke rigtigt, der står en del om uddannelse, men lad mig her føje til, at regeringen udtrykkeligt har sagt, at vores dynamiske erhvervspolitik er en flerhed, som fremkommer fra mange forskellige ministres side: fra arbejdsministeren, fra undervisningsministeren osv. Men vi kan da glæde os over, at disse redegørelser, disse tiltag og disse handlinger, som programmerne også er udtryk for, kommer i dette efterår, således at Folketinget, inden året rinder ud, vil få lejlighed til at se regeringens dynamiske erhvervspolitik i et samlet hele.

Det er interessant, når man ser på finansieringen, som det også blev nævnt af hr. Flemming Hansen, at Socialdemokratiets megen tale om økonomien løser man ved at ændre på skatteforholdene for virksomhederne for derefter at anvende de pågældende penge. Det er en besynderlig vej at gå, det er en vej, som slet ikke stemmer overens med de ideer, der tidligere har været i Socialdemokratiet, idet dette parti jo i høj grad kan

[Industriministeren]

rose sig af, at de nuværende afskrivningsregler og hensættelsesregler for erhvervslivet i væsentlig grad blev skabt i sin tid af en socialdemokratisk finans- og senere statsminister, som virkelig på det tidspunkt skabte en meget positiv udvikling for erhvervslivet i 1960'erne. Det vil man nu vende om på ved at tage disse for konsolideringen i virksomhederne helt nødvendige penge ud for derefter at slænge dem i nakken på virksomhederne på en måde, som efter det forslag, jeg har set, bliver meget styret.

Selektivitet har jo ofte været brugt i diskussionen om erhvervspolitik. Hr. Svend Heiselberg var også inde på denne problemstilling. Det har normalt været sådan, at når man har nævnt ordet selektivitet, har hårene rejst sig på visse folks hoveder, og tilsvarende har andre glædet sig. Det er en meget gold diskussion, der er foregået på dette område. Selektivitet betyder mange ting, men det betyder helt klart i regeringens redegørelse ingen form for selektivitet i henseende til virksomhederne, ingen selektion eller udvælgelse af virksomhederne, men selektivitet i den forstand, at regeringen ønsker at anvende ressourcerne inden for det erhvervspolitiske område på en målrettet og dermed selektiv måde, således at det generelt kommer alle virksomhederne til gode. Den form for selektivitet er vi i hvert fald ganske enige i fra regeringens side.

Hr. Rahbæk Møller kom ind på flere interessante forhold i sine bemærkninger. Der blev sagt noget om, at den liberale økonomiske politik var slået fejl. Jeg vil ikke gentage hele diskussionen fra debatten i går om finanslovsforslaget og den generelle økonomiske politik, men nøjes med at sige, at den under ingen form har slået fejl; der er skabt meget imponerende resultater med hensyn til beskæftigelse og udvikling. Men for at få erhvervslivets udvikling til at forløbe på en mere dynamisk og fornuftig måde er det nødvendigt at komme med et bud på og en skitsering over for erhvervslivet af regeringens holdning på dette område. Det er afgørende forudsætninger for, at erhvervslivet er klar over, hvad dets rolle er.

Erhvervslivets rolle fremgår meget tydeligt af redegørelsen og programmet. Her er en opkridtning af banen, som er entydig, og som virkelig afstikker nogle rammer for er-

hvervslivet, så de ved, hvor de har regeringen og regeringspartierne.

På mange områder er der tale om, at såvel Socialistisk Folkeparti som Socialdemokratiet – i hvert fald Socialdemokratiet – bryder med hidtil kendt socialistisk socialdemokratisk politik under den form, vi hidtil har set den, nemlig at man ikke har foretaget grænsoverskridende bevægelser med at gå direkte ind med statskapital i erhvervslivet.

Hr. Larsen-Ledet var bange for, at visionerne og andet ikke ville omsætte sig i handlinger. Jeg kan garantere for, at disse massive handlingsprogrammer, som er lagt frem, i den udstrækning, der kan skabes flertal for dem, vil blive fulgt op af initiativer med henblik på at omsætte dem i praksis og skabe det grundlag, som er nødvendigt for, at erhvervslivet kan speedes op, kan skabe større produktion og beskæftigelse.

Både hr. Larsen-Ledet og fru Aase Olesen var inde på spørgsmålet om iværksætterpolitikken, hvordan den er placeret i redegørelsen og i det hele taget regeringens holdning hertil. Er iværksætterne ved at blive glemt? Nej, det er de så sandelig ikke. Der er en lang række punkter såvel på teknologiområdet som i ganske særlig grad på erhvervsfremmeområdet, der knytter sig til eksport og afsætning, hvor de ændringer, regeringen her lægger op til, helt klart netop sigter imod, at der skal skabes gode løsninger for de små virksomheder. De små virksomheder har måske i talrige tilfælde nemmere ved at komme i gang, men der er så sandelig her tale om en kraftig opstramning og en kraftig ekstra hjælp til virksomhederne med henblik på løsning af de afsætningsproblemer, som de ofte støder på, når de første gang skal ud og prøve sig på eksportmarkederne.

Jeg takker for bemærkningerne om formueskatten og Det Radikale Venstres tilsagn om, at man helt klart kunne medvirke til nedslag på erhvervsaktiver; det har vi hørt før, og det takker vi da meget for igen at få bekræftet.

Der tilbagestår en række spørgsmål, men jeg kan se, at der er en lampe, der lyser her, så jeg vil komme tilbage til dem på et lidt senere tidspunkt.

Bjørn Westh (S):

[Bjørn Westh]

Der var jo ikke nogen særlig samarbejdsvillige toner i industriministerens indlæg over for Socialdemokratiet og oppositionen her i Folketinget. Jeg vil nærmere betegne ministerens indlæg som en del vilde kølleslag, der ikke lover godt for udmøntning i en større produktion end den, vi har i dag, og det trænger vi meget til.

Jeg synes, ministeren glemte at omtale, at det faktisk er vanskeligere at drive en erhvervspolitik, når oliepriserne stiger, end når de falder, men alligevel lykkedes det også at holde betalingsbalancen nogenlunde i tømme, selv om vi oplevede fordobling af oliepriserne. Hvor regeringen nu har oliepriser, der har ligget mellem 10 og 15 dollars, havde vi oliepriser på omkring 35 dollars pr. tønde. Alligevel har regeringen 32 mia. kr. i betalingsbalanceunderskud, alligevel skriver aviserne om fiasko på de største eksportmarkeder. Eksporten går ned, skriver aviserne om dystre udsigter for dansk eksport, ordretilgangen kommer ikke; alligevel tillader ministeren sig her at anklage den tidligere regering for ikke at have ført en tilstrækkelig effektiv politik. Vi havde ikke nær de samme gode vilkår. Det er ikke Danmark, der bestemmer renten i USA, men det kunne man nærmest få indtryk af, når man hører ministeren omtale renteutviklingen, men man sætter altså ikke renten ned i USA, hvis man sparer på udgiften til efterlønsmodtagerne i Danmark. Når den nominelle rente er faldet i Danmark, skyldes det vel nærmere, at den er faldet i udlandet, men i øvrigt er realrenten i Danmark jo ikke faldet; den er stadig væk høj og er stigende på trods af, at man sagde, kartoffelkuren ville få den til at falde.

Derfor synes jeg, det var kedeligt, at industriministeren kom med dette angreb i en diskussion, hvor vi skulle prøve at samle os om at skabe en større produktiv sektor i Danmark. Det er jeg enig i at vi skal, men hvad har regeringens politik ført til? Ja, man siger, at der er ansat 185.000 flere, man siger, der er investeret en masse penge, men man eksporterer altså mindre og sælger mindre. Der må være et eller andet, der ikke hænger sammen, bl.a. at produktiviteten ikke stiger så meget, som den gjorde tidligere under socialdemokratiske regeringer. Så det var kedeligt, at vi ikke kunne få en lidt mere konstruktiv debat på dette område.

Jeg synes også, det var en arrogant bemærkning, når der blev sagt, at man jo kan læse i aviserne, hvad ministeren mener om, hvor mange penge der skal sættes af. Ministeren har sendt 100 siders skriftligt materiale til Folketinget, men har altså ikke villet ulejlig sig med at oplyse, hvor mange penge der skulle sættes af til dette, og hvor mange der skal spares andre steder.

Hr. Flemming Hansen har jo redegjort for, hvor mange gange denne regering har sat flere midler ind, men vi kan jo se på de tørre tal i statistikkerne, at Industriministeriets budgettal hvert år er faldet alligevel, for godt nok lægger man meget flot ud, men bagefter går man hen og sparer. Det teknologiske udviklingsprogram, der skulle være et tiger-spring, blev til et hop på stedet, som en eller anden i erhvervslivet udtrykte det på daværende tidspunkt.

Vi synes også, at regeringens holdning til de offentligt ansatte og den offentlige sektor er forkert. Ministeren siger i sin redegørelse: »Det er det private initiativ i virksomhederne, der er afgørende for dynamik og vækst i dansk økonomi.«

Ja, jeg har set, at ministeren er blevet rost for den udtalelse i konservative erhvervs-kredse, men i virkeligheden er der jo tale om et æselspark til alle mennesker, der er ansat i den offentlige sektor på uddannelsesinstitutionerne. Hvis de ikke er dynamiske og dygtige, går det slet ikke for vort samfund. Dynamik og inspiration skal komme fra alle dele af samfundet. Man skal lade være med hele tiden at lægge den offentlige sektor for had. Man skal også lade være med at sige, at offentlig virksomhed ikke kan være fornuftig. Regeringen har jo i øvrigt været med til at lave DONG, der vel er en af de største virksomheder i Danmark med statskapital i, og andre eksempler kunne nævnes. Så lad være med at lægge dem for had. Brug deres ressourcer, brug deres energi til også at få dem til at skabe noget mere, f.eks. inden for systemeksport.

Når ministeren ikke har flere penge, end han åbenbart har – vi vil gerne prøve at skaffe nogle flere – kunne vi da ændre de ting, der er gratis at ændre. Vi kunne ændre systemeksportcirkulæret, sådan at statsinstitutioner og virksomheder får adgang til at udnytte deres ressourcer på eksportmarkeder. Vi kunne give offentlige institutioner mulig-

[Bjørn Westh]

heder for at deltage på lige fod med private firmaer i systemeksportselskaber. Vi skulle også lade dem deltage i bestyrelsesarbejde. Vi ønsker også, at de skulle kunne have en fond at arbejde med, men det kan regeringen måske ikke samle sig sammen til.

Endelig mener vi også, at det er grotesk, at danske pensionskasser og Lønmodtagernes Dyrstidsfond ikke kan investere i danske erhvervsvirksomheder, men at tyske kan købe dem op og nedlægge dem. Det problem må regeringen kunne forholde sig til. Det kan da ikke passe, at danske pensionsmidler skal bruges i Tyskland i konkurrence med danske virksomheder.

Flemming Hansen (KF):

Jeg synes, det er fantastisk, at hr. Bjørn Westh – som i øvrigt alle andre socialdemokrater her i Folketinget – hver eneste gang de har lejlighed til det, stiller sig op på talerstolen og fortæller, hvor forfærdelig svær situationen var, da de frivilligt overlod regeringsmagten til den nuværende regering for fire år siden. Det er da rigtigt, at der er sket en ændring af dollarkursen, men det er da sandelig også det, der er med til at skabe vores problemer på eksportmarkedet. Og det er da fuldstændig forrykt at sige, at den daværende regering ikke kan gøre for, at renten var høj i USA. Det har da intet med dette at gøre, hr. Bjørn Westh. Hvordan kan det ellers være, at renten faldt fem, seks, syv pct. næsten fra dag til dag, fordi den daværende regering gik af? Faldt den på de samme otte dage lige så meget i USA? Det tror jeg ikke den gjorde. Nej, jeg tror, man skal lade være med at blive ved med at køre på denne problematik om, hvor forfærdeligt det var, da den daværende regering sad der, at det var udefra kommende kræfter, der ødelagde dens muligheder og dens situation. Det var bestemt ikke det, der var tale om, men derimod ganske enkelt, at man førte en politik, som gjorde, at intet menneske i dette land havde tillid til den daværende regering.

Nu erkender man, at det faktisk går godt med statsfinanserne, at det går mægtig fint med beskæftigelsen, og at renteudviklingen er god. Og så bliver man ved med hver eneste gang at gentage sin tale om betalingsbalanceudviklingen. Det kan vi da godt tale om, selv om jeg ikke kan se, det har så meget

med den industripolitiske redegørelse at gøre. Men det er da rigtigt, at den omstændighed, at ca. 200.000 flere mennesker kommer i arbejde, naturligvis vil give et større forbrug; jeg synes ikke, det er så svært at forstå. Det er også rigtigt, at en stigning af erhvervslivets investeringer med 80 pct. på fire år er medvirkende til en meget stor import. Endelig er det da også rigtigt, at folk er tilbøjelige til at have et større forbrug i dag, hvor de ikke er bange for fremtiden. Dengang vi havde socialdemokratisk regering, hvor man hver eneste dag i aviserne kunne læse om, at nu lukker den virksomhed, nu stopper den virksomhed betalingerne, nu har man frygt for sin arbejdsplads på den virksomhed, var det naturligvis ikke svært at få opsparingen fremmet. Nu bruger folk selvfølgelig mange penge, fordi de ikke er bange for deres fremtid, og det er måske ikke så helt galt endda for det enkelte menneske.

(Kort bemærkning).

Bjørn Westh (S):

Jeg beklager, at industriministeren lagde op til denne debat i stedet for at diskutere erhvervspolitik, men vi er altså nødt til at tage den, når den kommer.

Den tidligere regering gik af, bl.a. fordi den ikke i Folketinget kunne få flertal for en realrentebeskatning, om hvilken den daværende opposition, bl.a. hr. Flemming Hansens parti, sagde, at man ville udskrive folkeafstemning, hvis vi prøvede at gennemføre den, fordi det ville være grundlovsstridigt. To måneder efter gennemførte den nye regering den. Dette beløb er i dag 17 mia. kr. i statskassen. Desuden har man sat skattetrykket 7 pct. op. Det er derfor, man har en bedre balance på statsbudgettet. I øvrigt er der udsigt til stigende arbejdsløshed. Finansministeren har opgjort arbejdsløsheden til at være 220.000. Efter kartoffelkuren har man opgjort den til at ville stige til 240.000 til næste år. Og at betalingsbalancen og industripolitik ikke skulle have noget at gøre med hinanden, er et udsagn, der vist viser mere om, hvor meget hr. Flemming Hansen har forstået af hele problemet, end noget som helst andet.

Rahbæk Møller (SF):

Jeg var også noget forundret over industriministerens indlæg, fordi jeg troede, vi skulle

[Rahbæk Møller]

diskutere industripolitikken, og hvad der skulle ske de næste ti år med den. Det, jeg egentlig fik ud af det, var, at ministeren opfattede det som en gene, at oppositionen bakker ham op. Man skulle tro, han sad og strålede som en sol, men åbenbart er det besværligt for ham, for det var baggrunden for, at han kastede sig ud i sit forsvar for regeringens almindelige økonomiske politik.

Den debat vil jeg ikke gøre lang, men vil dog lige notere følgende: i den tid, regeringen har siddet, er handelstallene – jeg taler ikke om betalingsbalancen, men om handelsbalancen – blevet dårligere og dårligere hvert eneste år. At det har sammenhæng med erhvervs politikken, forstår hr. Flemming Hansen åbenbart ikke, men det har altså ret stor betydning.

Derfor synes jeg da, det er godt, at regeringen nu besinder sig og kommer med et forslag til en selektiv, dynamisk og målrettet erhvervs politik, og det har vi støttet. Jeg vil gerne understrege, at den definition på selektivitet, som industriministeren bruger, også er vores. Så der er meget stor opbakning. Vi har kritiseret, at det økonomiske omfang er for beskedent. Vi har sagt, at vi gerne ville have en kommunal dimension i det. Vi har ønsket andre ting; vi har navnlig ønsket, at man i højere grad brugte miljøpolitikken som murbrækker og i det hele taget drog miljøpolitik langt mere offensivt ind i den egentlige erhvervs politik. Det er for så vidt alt sammen ønsker om at udvide det, regeringen foreslår. Men vi har rent faktisk støttet stort set hvert eneste forslag, som ministeren har fremlagt i dag. Derfor forstår jeg ikke denne surhed. Er det for ligesom at dække sig ind til højre, eller hvad er baggrunden for det?

Ministeren var også inde på, at det, vi åbenbart savner, er nogle systemgennembrydende reformer, og det vil jeg gerne demontere med det samme. Vi har overhovedet ikke i dag talt om systemgennembrydende reformer. Den eneste systemgennembrydende reform, vi gerne ville have, var en ØD-reform med tilhørende arbejdspladsdemokrati, så vi kunne få en helt anden demokratisering af både ejendomsretten og ledelsesstrukturen i virksomhederne. Det ved vi godt ministeren ikke foreslår, så det har jeg ikke taget frem. Men det er den eneste systemgennembrydende reform, vi gerne ville have.

I øvrigt stillede jeg nogle spørgsmål, som ministeren ikke fik lejlighed til at besvare, fordi han brugte al tiden på mere generelle betragtninger, og jeg vil derfor gentage i hvert fald to af dem.

Jeg vil gerne have en forklaring på, hvorfor udviklingsfonden ikke er med i den almindelige reform af erhvervsfremmeordningerne. Og hvad angår skibsprojekter, vil jeg gerne vide, om der ligger andet i talen om et lille skib, end at det er nemmere og billigere at bygge et lille skib end et stort. Får det projekt en sådan udformning, at vi også kan få erfaringer, der kan bruges på de større værfter?

Larsen-Ledet (RV):

Industriministeren siger, at regeringen har gennemført en fornuftig generel økonomisk politik. Det er jeg da ikke uenig i, men det har altså ikke været nok, for vi har stadig væk et betydeligt underskud på vores betalingsbalance. Men det er helt klart værdifuldt, at regeringen har haft evne til at sørge for, at vi kunne få en anden og bedre økonomisk politik – en skrapere økonomisk politik. Men vort parti har et vist ansvar, vi er da ikke rendt fra det ansvar. Vi har også været med til at bære nogle af de byrder, der følger af de indgreb, som har været nødvendige. Hvis ikke vi kan spare os ud af vores betalingsbalanceunderskud, må vi altså producere os ud af det dilemma, vi er i. Det kan vi ikke snakke os fra, hvad enten man er industriminister eller man er radikalt folketingsmedlem. Vi kan ikke snakke os fra, at vores betalingsbalance fortsat udgør et dilemma. Vi kommer heller ikke uden om, at erhvervs livet i alle dets forskellige fraktioner er navlestrengen for et sundt og trygt samfund. Hvis det går erhvervs livet ilde, afdæmpes dermed også mulighederne for at gøre de ting, vi gerne vil gøre på andre områder.

Her kan staten altså alligevel medvirke – og dér forstår jeg ikke helt industriministerens synspunkter – til forskning, til udviklingsarbejde, til uddannelse og med særlig støtte til nye og svage områder. Det må være en samfundsopgave. Det er penge, som i stor udstrækning kommer tilbage, og det er socialliberal politik. Det Radikale Venstre ønsker ikke at skabe et offentligt sikkerhedsnet under virksomhederne, for det vil betyde

[Larsen-Ledet]

stagnation, og det vil betyde død for masser af virksomheder. Industriministeren og hr. Dohrmann bør lægge mærke til, at det aldrig har været radikal politik. Derfor vil jeg tage afstand fra de udtalelser, der er kommet her, hvor vi skulle slås i hartkorn med folk, der havde denne opfattelse. Vi ønsker, at samfundet i visse situationer kan være med til at befordre noget positivt, noget konstruktivt. Der er masser af eksempler på det med hensyn til alternativ energi, hvor der fra samfundets side er ydet støtte, som har været med til at bygge en industri op, der senere er blevet en eksportartikel.

Derfor er det vigtigt, at vi i den nuværende situation er positive over for nogle tiltag, selv om de koster penge, og jeg har stadig ikke forstået, hvordan vi skal få det til at hænge sammen, efter det oplæg, der er kommet fra industriministeren.

Jeg har ikke kommenteret alle de tanker og forslag, der er i redegørelsen, men jeg vil bede industriministeren lade være med at tage det som udtryk for, at Det Radikale Venstre dermed har godkendt de ting, som vi ikke har omtalt. Jeg håber, vi senere kommer til at forhandle om de ting, som skal udmøntes i konkrete forslag.

Jeg har heller ikke fået svar på alle spørgsmål, men jeg respekterer taletidsbegrænsningen, der medførte, at jeg selv kom i klemme under mit første indlæg. Der er altså et par spørgsmål, som jeg ikke nåede at omtale i mit første indlæg.

Det var for det første Eksportfremmerådet. Hvis det får den foreslåede centrale placering, vil jeg foreslå, at vi ser på sammenlægningen, for en større inddragelse af uafhængige erhvervsfolk på bekostning af nogle organisationsrepræsentanter kunne være med til at skabe større grobund for fornyelser.

Endelig vil jeg stille mig positivt over for målsætningerne i teknologipolitikken. Det er vigtigt for fornyelsen, at man nu særlig vil gå ind i projekter, som ellers ikke ville blive gennemført. Det skulle forhåbentlig automatisk føre støtten over i de virksomheder, som tør prøve nye ting.

I den forbindelse vil jeg kraftigt understrege, at Det Radikale Venstre er varme fortalere for en større forsknings- og udviklingsplan i stil med det tværministerielle handlingsprogram fra foråret, men det får vi forhåbentlig lejlighed til at gå dybere ned i i forbindelse

med undervisningsministerens redegørelse om nogle uger.

Endvidere vil jeg gerne meddele, at Det Radikale Venstre er interesseret i at øge det danske bidrag til den civile europæiske rumforskning.

Desuden vil jeg gerne meddele, at vi er parat til at overveje, om man skal ændre pensionskassernes mulighed for at stille risikovillig kapital til rådighed. Vi har ikke taget stilling til det spørgsmål, men vil altså gerne være med til at overveje det.

Endelig er vi af den opfattelse, at egnsudviklingsstøtte fortsat er nødvendig. Danmark er fortsat trukket skævt; der er fortsat svage områder, hvor det kan have stor betydning at samfundet viser bevågenhed.

Svend Heiselberg (V):

Jeg forstår godt, at ministeren er betænkelig ved en omklaring fra Socialdemokratiet og SF vedrørende den industripolitiske redegørelse, og derfor er jeg også glad for, at ministeren klart præciserede, at de selektive ordninger ikke skulle forstås sådan, at man ville statsstyre de enkelte virksomheder med tilskud. Det var en klar melding, og sådan har jeg også læst redegørelsen. At Socialdemokratiet og SF gerne ville have lov til at læse den på en anden måde, må være deres sag. Jeg synes, man skal blive ved med at føre den politik, som regeringen har ført, og at man skal drage lære af den politik, som Socialdemokratiet sammen med SF og andre i sin tid førte, at den i hvert fald ikke bragte noget fornuftigt med sig. Jeg tror, at dansk erhvervsliv er enig om, at de gerne vil undgå at blive budt de vilkår, de blev budt dengang. Derfor har vi faktisk kun det at gøre klart at præcisere, at vi ønsker en målrettet politik forstået på den måde, at vi vil lade erhvervslivet have lov til at udvikle sig, fordi vi tror på, at de er bedst til at føre erhvervs politik – bedre, end vi er her i Folketinget.

(Kort bemærkning).

Rahbæk Møller (SF):

Det synes at fremgå, at enigheden blev større og større i denne sag. Nu forstår jeg, at også Venstre står bag. Hr. Svend Heiselberg sagde konkret, at han var glad for ministerens definition af selektivitet, og jeg understregede meget kraftigt i mit indlæg, at

[Rahbæk Møller]

det er jeg også. Det er ikke vores målsætning, at staten skal styre den enkelte virksomhed her i landet. Det har det aldrig været, og det bliver det ikke, så der er åbenbart meget bred enighed nu.

Industriministeren (Nils Wilhjelms):

Når debatten før tog den form, den gjorde, vil jeg gerne igen understrege, at det er helt afgørende, at vi kan finde ud af, hvad der er opad og nedad her. Det afgørende for, om man skal kunne lykkes på det erhvervspolitiske område, er et par bærende elementer set fra regeringens side, og det ene er spørgsmålet om en videreførelse af den generelle økonomiske politik. Uden det går det under ingen omstændigheder, og derfor var det mig magtpåliggende at præcisere dette netop under besvarelsen af mange af de spørgsmål, der er stillet. Her tror jeg nok at regeringen ser noget anderledes på det, end man gør det fra oppositionens side. Jeg skal ikke gå yderligere ind i dette, for jeg er enig i, at det interessante herefter er at koncentrere sig om, ikke bare hvad vi er enige om, men også hvad vi derudover fra regeringens side ser som en afgørende forudsætning, hvis der skal skabes samarbejde på dette område.

Vi tror således under ingen omstændigheder, at vejen frem på det erhvervspolitiske område er at lade staten eller kommunerne successivt overtage forskellige produktioner. Det har de ingen forudsætninger for, ud over at de nu engang har det offentlige apparat eller de kapitaler, der ligger her, bag sig. Og de steder, hvor man har set dette udvikle sig, har vi alle hånde bekræftelser på, at det ikke er den vej, man skal gå. Hvis vi i vort samfund ønsker at skabe en større produktion, en god og dynamisk udvikling, skal man ikke lade det offentlige: kommuner, amter eller stat, successivt overtage styringen inden for de produktive erhverv. Lad bare dette stå helt klart.

Men jeg kan da helt tilslutte mig de politiske ordførere, som har glædet sig over, at der her i Folketinget og fra partiernes side alligevel er så mange elementer i det erhvervspolitiske, vi er enige om. Det lover godt for, at der kan skabes et samarbejde på en lang række områder. Det håber jeg så sandelig også på, for jeg er ikke ude på at skabe kon-

frontation i så henseende, men derimod meget gerne et frugtbart samarbejde.

I forbindelse med ordførernes bemærkninger manglede jeg at svare på nogle spørgsmål; dem skal jeg besvare et par af nu.

Fru Elisabeth Bruun Olesen og fru Anne Grete Holmsgård var inde på spørgsmålet om miljøproblemerne, spørgsmålet om udvikling af renere teknologi-programmet, som er sat i gang nu. I diskussionen af dette får man ofte en fornemmelse af, at der menes, at man med miljøet faktisk kan skabe erhvervsudvikling, således at man altså alene af hensyn til erhvervsudviklingen skal stille forøgede krav. Overhovedet ikke. Det afgørende her er selvfølgelig at tage udgangspunkt i, hvad det er, det primært drejer sig om, og det er naturligvis forbedringer af miljøet. Hvis dette så – og det vil det automatisk – fører til nye teknologier, nye produktioner, nye udviklinger, all right, så lad os dog glæde os over det. Men dette spørgsmål hænger ikke udelukkende sammen med, hvor meget der sættes af i offentlige midler til teknologiudvikling på dette område, for langt den største del af teknologiudviklingen og skabelsen af nye produkter på dette område foregår jo i de specialiserede virksomheder. Lad mig nævne Niro Atomizer A/S f.eks., der har lavet et fremragende nyt system, hvorigennem man kan mindske svovldioxid i luften. Det er primært virksomhederne selv, i visse tilfælde i samarbejde med og med støtte fra Udviklingsfonden. Her satser virksomhederne altså selv i meget høj grad, og det udgør investeringsmæssigt set langt mere end det, der eventuelt vil blive allokert fra offentlig side.

Hr. Kelm-Hansen og andre gjorde nogle bemærkninger om udhulingen af egnsudviklingen. Det er en højst malplaceret beskrivelse af det, der er sket. Der er sket nogle ganske små justeringer: hvor man tidligere satte lånemidlerne op på finansloven, er man nu gået over til simpelt hen at se på subsidieeffekten – og det må vel være subsidieeffekten i egnsudviklingsordningerne, som er afgørende – og denne subsidieffekt er stort set videreført uændret.

Hr. Kelm-Hansen spurgte, hvilke overvejelser man gjorde sig med hensyn til Direktoratet for Egnsudvikling. Jeg kan sige, at vi netop i det sidste program i den redegørelse, jeg er kommet med, lægger op til, at der skal

[Industriministeren]

ske en modernisering og reorganisering af hele Industriministeriets område, og heri vil overvejelser også omkring Egnsudviklingsdirektoratet indgå. Jeg kan sige, at der er bestemt ingen tanker om under nogen form at nedlægge dette i øvrigt udmærkede direktorat.

Hr. Kelm-Hansens bemærkninger om Danida og ulandsbistandsproblemstillingerne synes jeg var meget frugtbare. Jeg var meget glad for bemærkningerne om, at vi tilsyneladende i redegørelsen også i forhold til Socialdemokratiets og hr. Kelm-Hansens opfattelse har ramt rimelig rigtigt i vore præciseringer, og jeg ser på dette område frem til, at vi på den bedst mulige måde under respekt af dette kan udnytte mulighederne for, at erhvervslivet også kan komme til at levere.

Om dette med støtte til større projekter i de meget fattige ulande, vil jeg sige, at det er naturligvis projekter, som fuldt og helt kan gå ind i sammenhæng med netop det behov, som der er tale om. Lad os tage et uudviklet område. Der har netop på det seneste været diskussion i Danida om et kraftværksprojekt i Pakistan, et projekt, som er stort og tungt, men som er afgørende nødvendigt for, at man overhovedet kan udvikle det pågældende område. Netop her er et meget fattigt område og et større projekt, noget, som var en meget frugtbar måde at få skabt aktivitet i området på, men så sandelig også fordi det er danske erhvervsvirksomheder, som er involveret i det.

Hr. Rahbæk Møller kom ind på et par meget konkrete spørgsmål vedrørende Udviklingsfonden. Udviklingsfonden er på ingen måde glemt. Tanken er, at Udviklingsfonden skal ind i tilknytning til Teknologirådet, således at der ikke bliver tale om, at den hænger som et totalt uafhængigt appendiks, men at den kommer ind under den organisatoriske paraply, som ligger under Teknologirådet.

Med hensyn til skibsprojektet vil jeg sige, at det, der er tale om, er en erkendelse af, at vi har en lang række småskibsrederier herhjemme, som hver for sig ikke har de kapitalmæssige forudsætninger for at kunne gå ind i et udviklingsprojekt omkring et moderne mindre skib, som netop egner sig afgørende såvel for dem som, efter min mening, for skibsværftsområdet, hvor jo i særlig grad specialiseringen i de små skibe vil være et af

de områder, som i længden vil være det mest konkurrencedygtige.

Fru Aase Olesen stillede nogle spørgsmål om iværksætterne. Jeg er meget enig i det meste. Jeg er meget enig i, at vi netop skal se meget intenst på spørgsmålet om, hvad nettotilvæksten af små virksomheder er herhjemme. Det er uundgåeligt, at der er et frafald, det må vi indrømme, men netop nettotilvæksten er en fantastisk afgørende målestok for, hvor sundt erhvervslivet udvikler sig. Det er yderligere meget afgørende for, at den erhvervsudvikling, vi bliver afhængige af, når vi skal se på forholdene omkring årtusindskiftet, netop nøje hænger sammen med, hvad nettotilvæksten er på dette område. Når dette er sagt, vil jeg også godt sige, at de udgør fortsat en lille del af det samlede produktive billede, men af den grund skal de under ingen form glemmes. Netop af hensyn til den betydning, der langsigtet ligger i en udvikling på dette område, må vi meget nøje have opmærksomheden henvendt herpå, og vi må også nøje, synes jeg, se på de forhold, der kan ligge som en barriere i afgrænsningen for de enkelte. Jeg vil meget gerne tale med socialministeren om de overvejelser, som hun gør sig med henblik på at sikre, at vi spiller sammen på dette område.

(Kort bemærkning).

Anne Grete Holmsgård (SF):

Nu håber jeg ikke, at industriministeren bliver ked af det, når jeg siger, at jeg er enig i, at miljøhensynet selvfølgelig er det vigtigste, når vi snakker renere teknologier, og at eksportmulighederne og produktudviklingen kommer i anden række. Men når vi diskuterer renere teknologier, så er Niro Atomizer faktisk et rigtig dårligt eksempel, for det, de gør, er at udvikle rensningsteknologier, som betyder, at vi i stedet for at sprede svovldioxiderne i luften kan få dem klumpet sammen, og så skal vi ud at deponere dem. Det er faktisk ikke det, vi mener, når vi taler om renere teknologier; det dér kalder vi rensningsteknologi, og her er vi da så langt, at vi er enige i miljøministerens udviklingsprogram: det har vi skrottet som renere teknologier.

Det, vi mener med renere teknologier, er, at vi må undgå at producere så mange affaldsstoffer, og jeg kan ikke forstå, at det skulle være et rent miljøfænomen. Jeg kan

[Anne Grete Holmsgård]

ikke forstå, hvordan man kan have en produktionsstrategi eller en erhvervspolitik, der ikke lægger vægt på det. Jeg kan ikke forstå, hvordan man kan mene, at det udelukkende er noget, miljøministeren skal sidde og operere med, for hvis man alene overlader det til ham, bliver man ved med at skulle flytte rundt på affaldet: ud i vandet, op i luften, over i deponierne osv., frem og tilbage. Så kommer man jo netop ikke i den situation, hvor man prøver at spare på ressourcerne, hvor man prøver at spare på energien, hvor man prøver at hælde færre opløsningsmidler ud og prøver gennem produktudvikling at skabe nogle produkter, der er anderledes end dem, vi har i dag.

Jeg vil egentlig gerne have at vide, om ministeren ikke synes, det er væsentligt, også for en industriminister og en erhvervspolitik, at lægge vægten på udvikling af renere teknologier. Er det virkelig noget, virksomhederne skal klare helt alene derude på det halvliberale marked, som det er efterhånden?

Ivar Nørgaard (S):

Alle de seneste analyser af Danmarks eksportsituation nu og i de nærmeste år viser, at Danmark sækker agterud, og alle, der analyserer situationen – også industriministerens egne eksperter – er nået frem til, at vi ikke har andre muligheder end at vælge selektive metoder. Det er da også derfor, socialdemokratiske talere i dag har været glade for, at industriministeren har erkendt det i sin industripolitisk redegørelse.

Hr. Svend Heiselberg er til gengæld meget nervøs, og der er jo desværre en noget uheldig alliance mellem hr. Svend Heiselbergs liberale filosofier og Industrirådets praktiske erhvervspolitik, for denne angst for selektive foranstaltninger deles pudsigt nok ikke af den erhvervsorganisation, som ellers plejer at stå Venstre nær, nemlig Landbrugsrådet. Den deles derimod i meget høj grad af Industrirådet, ikke ud fra en liberal ideologi, men fordi Industrirådet aldrig vil acceptere, at nogen grupper af dets medlemmer skal have særlig støtte i forhold til andre grupper af dets medlemmer. Hvis man derfor skal nå nogen vegne i den positive retning, som industriministeren nu ser ud til at ville slå ind på, må man altså løsgøre sig både fra hr. Svend Hei-

selbergs liberale ideologi og fra Industrirådets indflydelse på industripolitikken.

Jeg vil gerne spørge, hvordan man overhovedet skal kunne komme med i den teknologiske udvikling, hvis man ikke satser helt selektivt og konkret på bestemte projekter. Og det er der meget store muligheder for nu, for det har man for længst erkendt, selv i større lande i Europa. Derfor har man lavet Eureka-programmet, og derfor har man europæisk rumforskning, som skal forsøge i nogen grad at hamle op med amerikanerne.

Men, hr. minister, her er vi stået af. Hvorfor er den danske regering stået af det europæiske rumforskningsprojekt? Det eneste, man har villet give en mindre bevilling til, er columbusarrangementet, hvorimod Ariane 5 og rumfærgen Hermes' overhovedet ikke er med. Og alle eksperter er enige om, at man kun kan følge med på højteknologiområdet, hvis man er med i alle disse 3 arrangementer, og andre lande er med med store beløb. Vi kunne komme med med forholdsvis små beløb, nemlig 80 mill. kr. om året, men det har regeringen altså sagt nej til. Og på Eurekaområdet er det jo næsten parodisk, så lille et beløb man stiller til rådighed. Jeg vil gerne spørge ministeren: hvad er begrundelsen for, at der er så stor forskel på den fornuftige erkendelse, ministeren giver udtryk for i sin redegørelse, og så den praktiske adfærd, når man skal bevilge penge til højteknologiske projekter?

(Kort bemærkning).

Bjørn Westh (S):

Jeg vil gerne takke hr. Larsen-Ledet for hans udtalelser om egnsudvikling, om en stærkere indsats for forskning og udvikling og om øgede bidrag til rumforskning, som hr. Ivar Nørgaard lige har været inde på.

Jeg vil også gerne takke for hr. Larsen-Ledets udtalelser om, at man gerne vil se på pensionskassernes og lignende institutioners muligheder for at investere mindre snærende, end de gør det i dag, og jeg vil gerne sige, at vi fra Socialdemokratiets side vil tage kontakt til Det Radikale Venstre for at drøfte dette punkt.

Vi håber selvfølgelig også, at regeringen vil være med til at drøfte det, og vi har forstået på industriministerens udtalelser til pressen, at han i hvert fald personlig også

[Bjørn Westh]

gerne så, at man fik lidt større muligheder f.eks. ved rekonstruktioner og for at hjælpe nystartere i gang. Ved rekonstruktioner kan det være besværligt at løbe til mange forskellige for at samle den kapital, der skal til. Vi ser det med Vestas nu. Hvis Lønmodtagernes Dyrtidsfond, ATP eller pensionskasserne havde større adgang, ville det være nemmere.

Vi vil gerne drøfte mulighederne for at gøre båndene mindre snærende, og jeg vil gerne bede industriministeren kommentere, om han synes, det er en rigtig udvikling, at tyske pensionskasser kan købe danske virksomheder, få fuld ejerindflydelse og så trække dem hjem, når vi samtidig har nogle regler, der siger, at det må danskere ikke. ATP og Lønmodtagernes Dyrtidsfond må kun til sammen have 20 pct. i en virksomhed.

Vi er altså meget interesseret i – for Danmarks skyld, ikke for Socialdemokratiets skyld, men for den danske erhvervsudviklings skyld – at få kigget på de regler og få løst nogle af de snærende bånd. Vi synes ikke, det kan være rigtigt, at ATP skal købe aktier i udlandet, fordi de ikke må købe i Danmark.

Industriministeren (Nils Wilhjelm):

Jeg vil så sandelig også gerne – og det tror jeg jeg gav udtryk for – takke hr. Larsen-Ledet for bemærkningerne om forskning og udvikling osv. osv. Her er jo netop et af de områder, hvor vi er overordentlig enige, og hvor jeg i høj grad mener, at de satsninger, som regeringen har gjort, også er udtryk for en kraftig interesse for at styrke beredskabet på dette område.

Hr. Bjørn Westh kom senest ind på spørgsmålet om, hvorfor tyske pensionskasser, eller tyske virksomheder for den sags skyld, kan købe danske virksomheder. Danske virksomheder kan også købe tyske virksomheder, men jeg tænker mig, spørgsmålet specielt gik på, hvorfor de tyske pensionskasser kan købe en dansk virksomhed. Ja, det kan de altså efter tysk lovgivning, men om de gør det, vil jeg da være meget stærkt i tvivl om. B & W Diesel er en tysk virksomhed, det er nemlig M.A.N.-koncernen, som har købt den, og det har jo ikke noget at gøre med en direkte pensionskasseinvestering i Danmark.

Det er efter min mening i høj grad teori, vi snakker her. Det, det drejer sig om efter min mening, er ikke, at man kan bruge dette som begrundelse for, at danske pensionskasser nødvendigvis skal have nøjagtig de samme muligheder.

Jeg har sagt, at der er nogle naturlige koblinger, idet pensionister selvfølgelig interesserer sig for erhvervsudvikling – hvorfor skulle de dog ikke gøre det? – netop ud fra det synspunkt, at deres pensioner til sin tid ikke er mere værd end svarende til, hvad samfundet, erhvervslivet, kan generere af værdier. Derfor er der nogle naturlige sammenhænge, og disse sammenhænge tror jeg i meget høj grad vi fortsat skal interessere os for, således at hvis erhvervslivets udvikling måtte være blokeret af kapitalknaphed, hvilket ikke er lige præcis det, der har været det store problem her gennem nogle år, men er det det, der er problemet, all right, så ville det da være mærkeligt andet, end at så fik vi sluset midlerne fornuftigt frem og tilbage.

Derimod vil jeg gerne præcisere det afgørende og bærende element for regeringen, og det er, at det er ikke meningen, at disse pensionskasser – og det tror jeg i høj grad også de vil have sig meget frabedt – skal ud at drive anden virksomhed. Det har de jo ingen forudsætninger for. Det er derfor, det er afgørende netop at få den store spredning, og i så henseende mener jeg vi skal sikre os, at der ikke ligger nogen blokeringer på længere sigt.

Med hensyn til hr. Ivar Nørgaards spørgsmål om de selektive ordninger skulle vi gerne diskutere dem, men hvis vi er enige om min udlægning af selektive ordninger, glæder det mig da meget, for så mener jeg i høj grad, at vi har fået bragt diskussionen ned på et niveau, hvor vi ved, hvad vi taler om. Ellers er »selektivitet« bare et skræmmende ord, der hænger i luften, og som den ene part lægger noget i og den anden part lægger noget andet i.

Også i så henseende har jeg en klar fornemmelse af, at de store erhvervsorganisationer slutter op om den udlægning, der her er tale om. Der har jo under ingen form været modsigelser fra nogen af erhvervsorganisationerne med hensyn til nogen af de af regeringen iværksatte programmer inden for informationsteknologien eller inden for bioteknologien, og jeg har heller ikke hørt andet end

[Industriministeren]

positive bemærkninger om materialeteknologien, som indgår som et program i regeringens nuværende oplæg.

Det er naturligvis programmer, som har en vis grad af selektivitet, men som så sandelig virker generelt over for en lang, lang række af virksomheder, og det står alle åbent at tage imod de tilbud, som man herved kommer frem med. Den type af selektivitet kan vi fra regeringens side absolut gå ind for.

Hr. Ivar Nørgaard taler om at satse på bestemte projekter, og det har vi da så sandelig meget længe gjort, f.eks. i udviklingsfondsregi. Derimod er det bærende element naturligvis, at det er projekter, om hvilke primært virksomhederne skal komme og sige: »Her har vi nogle ideer«. For det er jo herfra, ideerne genereres. »Vi har en idé om, at der her er udviklingsmuligheder, men vi har ikke kapitalressourcer eller tør ikke tage den risiko, der er forbundet med et projekt, som ligger måske på det lidt længere sigt«. Her er der i høj grad muligheder for ikke alene i det eksisterende system, men så sandelig i endnu højere grad i det system, som vi lægger op til, at det offentlige kan deltage. Kapitalen i forbindelse med disse projekter skal så, som vi har sagt – og jeg har ikke hørt den modsatte opfattelse fra oppositionens side – hvis projekterne fører til resultater, betales tilbage.

Rumfartsforskningsprogrammerne blev nævnt. Jeg skal ikke gå dybt ind i det, men vil gerne sige, at det ligger fortrinsvis inden for undervisningsministerens område. Men jeg vil da gerne sige, at undervisningsministeren og jeg er meget enige om, at den form for støtte, som er 100 pct. støtte til projekter, ikke er en støtteform, som vi bryder os om. Den form for støtte, som indgår i dette, er mere eller mindre krone for krone, og efter de generelle bemærkninger, som jeg normalt har hørt fra politikerne her i Tinget, deler så sandelig ikke ret mange den opfattelse, at det er den måde, man skal støtte udvikling på.

I øvrigt er de hidtidige erfaringer, at selvfølgelig får de pågældende virksomheder – det er meget få, som deltager i disse rumforskningsprogrammer – et udvidet know-how, men der sker stort set ingen spredning fra disse virksomheder til andre virksomheder, og et andet bærende element i det offentliges deltagelse med hjælp under forskel-

lige former er, at der må være en vis grad af spredningseffekt til andre virksomheder.

Med hensyn til Eureka er det da rigtigt, at det er beskedne midler, der er sat af foreløbig, men jeg har også her fra talerstolen tidligere sagt, at regeringen følger det interesseret, og det indgår også som muligheder og er omtalt i vore programmer. Vi vil prøve at se på, hvordan vi får matchet virksomhedernes ønsker med de ressourcer, der er til rådighed.

Jeg vil gerne sige – det kom hr. Bjørn Westh tidligere ind på – at svenskernes enbære satsning på dette område er faktisk virksomhederne selv. Når man taler om 1 mia kr. i Sverige på dette område, er det virksomhederne selv, der ønsker at satse, og det element, som går igennem i de fleste europæiske lande, der indgår i diskussion om Eureka, er, at det ikke er tilskudsmidler, men lånemidler i forbindelse med disse projekter.

Hr. Larsen-Ledet stillede tidligere et spørgsmål – jeg beklager, at jeg ikke havde tid til at komme ind på det – om Eksportfremmerådet. De overvejelser, man gør sig vedrørende Eksportfremmerådet, er så sandelig ikke, at beslutningen i dette råd pludselig skal overtages af embedsmænd. Jeg ville anse det for at være overordentlig u hensigtsmæssigt, at alle ideerne omkring eksportfremme pludselig skulle skifte fra det betydelige private islæt, der har været her, over til, at det skulle være embedsmændene, der skulle afgøre det.

Derimod er den formodning, hr. Larsen-Ledet kom frem med, rigtig, at det nok ville være hensigtsmæssigt at nedtone organisationernes meget stærke placering i denne sag, nemlig eksportfremmen omkring bevillingsråd osv., idet dette område faktisk er så privatiseret i dag, at jeg vil sige, at da de beskæftiger sig med fordeling af ca. 300 mill. kr. offentlige midler, synes jeg nok, det er rimeligt, at det offentlige også er med til at fastsætte visse af kriterierne og se på, at der er en passende mængde dynamik. Det er ikke bare et spørgsmål om, hvad lige præcis virksomhederne reflekterer.

Fru Anne Grete Holmsgård kom ind på Teknologirådet igen, og jeg er meget enig med hende i, at når vi ser på sigtet i teknologudviklingerne, er selvfølgelig de ideelle teknologier dem, som ikke skaber miljøproblemer. Der er en lang vej at gå, men jeg er ganske enig i, at det er en interessant vej, og

[Industriministeren]

der er ikke nogen tvivl om, at den position, danske virksomheder allerede har i dag, er en position, som yderligere – ikke mindst med det oplæg, som regeringen netop er kommet med så sent som i går – vil give anledning til, at vi her kan få en førerposition i det internationale – vores lidenhed til trods.

(Kort bemærkning).

Bjørn Westh (S):

Vi er ikke enige i, at ministeriet kun passivt skal vente på gode ideer. Vi mener, at gode ideer skal man også kunne opsøge og formidle, og de kan komme fra alle dele af samfundet, ikke kun fra virksomhederne.

Med hensyn til Eureka er det da ikke rigtigt, at Sukkerfabrikkerne er med i et projekt dér, hvor den franske regering har erklæret sig villig, og hvor hæmskoen for at komme i gang med et meget interessant teknologisk udviklingsprogram er den danske regerings vilje til at satse inden for et internationalt samarbejde med 2 private firmaer og 2 stater. Jeg har forstået hr. Brüniche-Olsen sådan, at det er den danske regering, der holder igen.

Med hensyn til M.A.N. Diesel, Tyskland, er det da ikke rigtigt, hr. industriminister, at hovedaktionærene dér er de tyske pensionskasser, og at deres selskab, som de altså er hovedaktionær i, har købt et dansk selskab, og at det nu er det tyske hovedselskab, der bestemmer, om produktionen skal blive i Danmark eller trækkes til Tyskland? Er det ikke også rigtigt, at hvis danske pensionsopsparende ville have købt en større andel i denne virksomhed, så kunne de ikke have gjort det, fordi de var stødt på en regel? Er det virkelig industriministerens holdning, at andre landes pensionsopsparingsmidler skal have større rettigheder i Danmark end vores egne? Vi vil faktisk gerne have et svar på det, for vi står helt uforstående over for det, hvis det skulle være regeringens holdning.

Men jeg vil gentage min tak til hr. Larsen-Ledet og også takke for de udtalelser, jeg har set fra hr. Niels Helveg Petersen i pressen om dette emne. Jeg tror, vi kan finde en fornuftig løsning på det.

(Kort bemærkning).

Ivar Nørgaard (S):

Industriministeren er altså også stadig væk for påvirket af den liberale ideologi, når han nu vil definere sin egen forståelse af selektivitet sådan, at man kan finde nogle emneområder frem, som man vil støtte, men så skal der også som betingelse være et stort antal virksomheder, det kan spredes på.

Den ideologi duer jo ikke mere, hr. minister, i et teknologisk udviklet samfund, hvor man skal satse milliarder af kroner for overhovedet at få noget i gang, f.eks. sådan noget som rumforskning. Der kan man ikke have firmaer i stort antal, som man kan sprede tingene på, ikke i første omgang. Hvis man derfor fastholder den holdning til erhvervs politik, som denne liberale tankegang er udtryk for, kan man slet ikke her i landet være med på højteknologi. Det er jo tragisk, og det er måske netop også grunden til, at vi ikke er med. Vi er håbløst bagud på dette område. Erhvervslivets folk magter ikke at klare det. Der kan være enkelte, der gør det, men de, der fylkes om organisationerne, magter ikke at gøre en indsats på dette område, og da de enkelte virksomheder heller ikke gør det, kan kun regeringerne i et land som Danmark gøre det. Vi ser også, at i mindre lande, ja, selv i halvstore lande som Frankrig, og selv i Storbritannien, hvor de privatiserer som religion, er det stadig regeringen, der medvirker på en række områder på højteknologien. Derfor mener jeg, det er overordentlig kortsynet at fastholde det som en forudsætning for erhvervs politik, at resultater skal kunne spredes på mange virksomheder. Der vil være tilfælde, hvor der ikke er mere end én eller to virksomheder i Danmark, der kan påtage sig det. Det bør ikke være en grund til, at vi så f.eks. ikke deltager i de to faser i rumprogrammet, men det var ministerens begrundelse, forstod jeg.

(Kort bemærkning).

Anne Grete Holmsgård (SF):

Det er godt, ministeren er enig i, at renere teknologier er et vigtigt område. Så vidt så godt.

Men dette spring fremad, denne førerposition, som ministeren løftede sig op til at tale om til sidst, kommer ikke af sig selv, og den kommer i hvert tilfælde ikke gennem de 25 mill. kr. over 3 år, der er sat af i miljøministerens udviklingsprogram.

[Anne Grete Holmsgård]

Der har faktisk været nogle støtteordninger, hvorefter man kunne få støtte til udvikling af renere teknologi, men erfaringerne viser, at der ikke er ret mange, der søger den. Der skal altså en hånd med, hvis det virkelig skal batte. Det kan jo ikke hjælpe noget, at man læner sig tilbage og siger: fint, vi vil meget gerne have en førerstilling, og så i øvrigt ikke gør noget.

Jeg kan simpelt hen ikke forstå, hvorfor man ikke kan give selektiv støtte til udvikling af renere teknologier, når ministeren mener, at det i øvrigt er udmærket med selektiv støtte. Man kan jo vælge nogle bestemte områder ud og så satse på dem. Det hjælper ikke noget at drømme sig til, at de 25 mill. kr. over 3 år hjælper. For det første betyder det jo, at projekterne vil være meget få, for det andet betyder det, at egentlig langsigtede projekter, der kræver en eller anden form for forskning, overhovedet ikke kan komme ind under programmet, for det kan ikke nås inden for 3 år.

Hvor er det, dette spring fremad på området eller førerstillingen skal komme fra, når det ikke ligger hverken i miljøministerens udviklingsprogram eller i industriministerens program for erhvervspolitikken?

Industriministeren (Nils Wilhjelm):

Hr. Bjørn Westh kom ind på De danske Sukkerfabrikkers projekt omkring Eureka. Lad mig om dette sige ganske enkelt, at det tror jeg er et meget interessant projekt, som vi med glæde, forhåbentlig, vil modtage en ansøgning fra på rette sted: Eureka sekretariatet, som er ved at blive etableret, ikke alene det fælles sekretariat, men også de sekretariatsfunktioner, som vi skal have her. Vi skal da fra regeringens side gøre os alle hånde bestræbelser for at få hjulpet dette projekt videre, i den udstrækning man finder at det har de tilstrækkeligt bærende elementer i sig. Men det, jeg foreløbig har hørt om det i hvert fald, lyder til, at det skulle der da nok være tale om.

Så vil jeg gerne sige til hr. Bjørn Westh, at regeringens holdning til pensionskassers investeringer ikke bestemmes af, hvordan de tyske forhold, de engelske forhold eller for den sags skyld forholdene i et hvilket som helst andet land er; det bestemmes formodentlig – det ville da også forbavse mig me-

get, hvis vi kunne blive uenige om det – af, hvad man i Folketinget mener og synes om, hvordan man skal forholde sig i øvrigt til det spørgsmål, om de bl.a. skal drive anden virksomhed eller ikke. Det er meget afgørende at holde sig dette forhold for øje. Jeg mener ikke, vi under nogen form skal lade os presse af, hvordan det er i Tyskland eller andetsteds.

Hr. Ivar Nørgaard kommer ind på det interessante tema, der hedder højteknologi. Det kunne vi sikkert få en meget lang og forhåbentlig rimelig frugtbar diskussion om, men det er der nok ikke tid til.

Jeg vil atter en gang erklære mig enig – det kan måske forbavse nogle – i noget, fru Anne Grete Holmsgård sagde, nemlig at hvis vi herhjemme tror, at vi kan kopiere det, de store lande gør, hvis vi tror, at vi ved hjælp af teknologiudvikling og andet lige præcis kan gøre det, som Frankrig, England, Tyskland og USA gør, så tror vi grumme fejl. Vi har ikke i dette samfund ressourcer til under nogen form at matche det, de store industrialiserede samfund gør. De ressourcer, der herhjemme er til rådighed, er af en sådan størrelse, at vi må indrømme, at langt de fleste af disse nye tiltag er så kostbare – nogle af dem drejer sig måske om flercifrede milliardbeløb, nogle af de grundlæggende nye ting – at vi ikke kan være med. Hvis vi tror, vi kan komme med ved en systematisk satsning af ressourcer på dette område, så tager vi fejl. Vi bliver hægtet af i forhold til de store lande. Jeg tror, det er meget vigtigt at gøre sig klart, at vi ikke skal forfølge den linje at være en eller anden minifesterligning af det, de gør i udlandet.

Jeg tror, man gør meget klogt i at se på den egenart, vi har i vort erhvervsliv, at lade erhvervslivets udvikling primært bestemmes af erhvervslivets ønsker, af de ønsker, som fremkommer under den frie markedsøkonomi, som de arbejder med. Hvordan havde vi ellers fået en Legovirksomhed, en Grundfosvirksomhed, en Danfossvirksomhed? Ikke ved, at nogen politiker, noget parti eller nogen embedsmand i sin ophøjethed havde kunnet påpege, at her ville der kunne blive et spændende område.

Kreativiteten i erhvervslivet er stor, og jeg er en stor optimist med hensyn til mulighederne for erhvervsudvikling i dette land, men ideerne og dynamikken skabes i erhvervsliv-

[Industriministeren]

vet. Vi skal være med til at skabe gode betingelser for, at de frø, som opstår i erhvervslivet, kan falde på frugtbar jord og ved hjælp af alle de vækstfaktorer, der skal til, kan udvikle sig til smukke planter, som kan komme ikke bare virksomhederne selv og deres ansatte, men så sandelig også hele samfundet til gode.

Jeg tror i høj grad, vi kan være med på det højteknologiske område. Vi kan ikke være med på de allermest spændende nye områder, det må vi erkende, men der ligger så sandelig også et meget stort perspektiv i at fremelske i produktionen og i produkterne en stadig større anvendelse af moderne teknik.

Det er denne hastighed, vi med det program, vi her har forelagt, ønsker skal blive større. Jo hurtigere produktudviklingen, markedsudviklingen kan foregå, jo hurtigere man kan rationalisere og forbedre sit produktionsapparat, desto bedre kan man på grundlag af sin konkurrenceevne og produkternes egenart, den gode kvalitet, som vi heldigvis har tradition for, være med.

Som sagt er jeg meget enig med dem, der synes, at vi ingen grund har til at nære frygt for en total overhaling af store og tunge industrinationer. Danmark har en lang række fordele i form af sin fleksibilitet, sin hurtige omstillingsevne, sin sans for at lave kvalitetsprodukter, sin evne til at servicere sine kunder, at levere det rigtige produkt til tiden, herunder også i den rigtige kvalitet. Her er en lang række afgørende faktorer, hvor det danske erhvervsliv fungerer godt. Men herudover er der en lang række andre forhold omkring det generelle i konkurrenceevnen, som er afgørende forudsætninger for, at vi kan få erhvervslivet til at fungere.

Lad mig lige til sidst sige til fru Anne Grete Holmsgård, at dette med teknologiudviklingen og de renere teknologier ikke bare er et spørgsmål om øremærkning af penge. Det foregår i langt højere grad under den almindelige teknologiudvikling, og her er der en lang række områder, som er til rådighed for virksomhederne, også dem, der vil lave renere teknologi. Så man kan ikke bare enbart fokusere på de øremærkede penge i så henseende.

(Kort bemærkning).

Ivar Nørgaard (S):

Selvfølgelig skal vi ikke tro, at vi kan løse vores problemer ved at plagiere de store industrilande, eller tro, at vi kan lave nøjagtig de samme ting som de store industrilande med milliardinvesteringer. Men vi skal heller ikke plagiere de store ulande og bevæge os på et niveau uden kendskab til den videre teknologiske udvikling.

Det er grunden til, at man laver europæiske forskningsprojekter, så en række små lande i Europa kan få kendskab til og direkte viden om, hvad der foregår på disse områder, og medvirke på forskningsniveauet. Så kan den kreativitet, som ministeren taler om, udfolde sig på et højere vidensgrundlag. Det er det, det drejer sig om. Det nytter ikke, at vi har kreativitet og købmændskab og fleksibilitet, og hvad ved jeg, hvis det er på et lavere vidensniveau, end de andre lande får ved at deltage i disse store projekter. Det er jo i kølvandet af disse store projekter, forskningsprojekter, kreativiteten skal bygge nye ting på, gerne små nicher. Hvis man ikke har den direkte adgang, hævder i hvert fald de eksperter, jeg har talt med om denne sag, at så kan Danmark ikke udnytte den kreativitet effektivt nok og produktivt nok.

Det er derfor, vi mener, det er en fejl, at regeringen er stået af dette rumprogram, og at det er en fejl, at regeringen blot venter på, at virksomhederne selv skal komme med ansøgninger i Eurekaprojektet. Vi bør gå forud og lade nogle af vore forskere og videnskabsmænd være med i det billede, inden de enkelte virksomheder kommer, ikke kun lade enkelte virksomheder afgøre sagen.

Hermed sluttede forhandlingen.

Meddelelser fra formanden:

Anden næstformand (Povl Brøndsted):

Der er ikke mere på dagsordenen.

I skrivelse af g.d. meddeler socialministeren (Mimi Stilling Jakobsen), at hun ønsker skriftligt at fremsætte:

Forslag til lov om ændring af lov om dagpenge ved sygdom eller fødsel og ophævelse af lov om begrænsning af løn under sygdom. (Ophævelse af karensgang m.v.).

[Anden næstformand]

(Lovforslag nr. L 60).

I skrivelse af d.d. meddeler arbejdsministeren (Henning Dyremose), at han ønsker skriftligt at fremsætte:

Forslag til lov om ændring af lov om barsel-orlov mv.

(Lovforslag nr. L 65).

Fra medlemmer af Folketinget *Inger Stilling Pedersen* og *Hanne Severinsen*, der har orlov på grund af midlertidig udsendelse i offentligt hverv, har jeg modtaget meddelelse om, at de fra og med den 3. november atter kan give møde i Tinget. Stedfortrædernes, *Kristian R. Kristensens* og *Anders Poulsens*, hverv som midlertidige medlemmer af Folketinget ophører fra nævnte dato at regne.

Medlemmer af Folketinget *Povl Brøndsted* og *Dagmar Mørk Jensen* har meddelt mig, at de som følge af deltagelse i FN's 41. ordinære generalforsamling ikke vil kunne give møde i Tinget i mindst 7 dage, hvorfor de anmoder om orlov på grund af udsendelse i offentligt hverv fra og med den 3. november 1986 samt om, at stedfortræderne må blive indkaldt.

Medlemmer af Folketinget *Fischer* og *Inger Harms* har meddelt mig, at de som følge af deltagelse i FN's 41. ordinære generalforsamling ikke vil kunne give møde i Tinget i mindst 7 dage, hvorfor de anmoder om orlov på grund af udsendelse i offentligt hverv fra og med den 4. november 1986 samt om, at stedfortræderne må blive indkaldt.

Medlem af Folketinget *Ellemann-Jensen* har meddelt mig, at han på grund af udsendelse i offentligt hverv ikke vil kunne give møde i Tinget i mindst 7 dage, hvorfor han anmoder om orlov fra og med den 4. november 1986 samt om, at stedfortræderen må blive indkaldt.

Skriftlig fremsættelse af forslag:

Socialministeren (Mimi Stilling Jakobsen):

Jeg tillader mig herved at fremsætte:

Forslag til lov om ændring af lov om dagpenge ved sygdom eller fødsel og ophævelse af

lov om begrænsning af løn under sygdom. (Ophævelse af karensdag m.v.).

(Lovforslag nr. L 60).

Forslaget er et led i bestræbelserne for at effektivisere og forenkle administrationen af dagpengeloven.

Hovedformålet med forslaget er at ophæve karensdagen.

Karensdagen, der blev indført den 1. april 1983 som et led i regeringens sparebestræbelser, har ikke virket ens for de forskellige persongrupper. Således har karensdagen bl.a. omfattet relativt flere personer i den offentlige sektor end i den private sektor. De forskellige lønmodtagergrupper har heller ikke haft samme muligheder for at afvikle karensdagen ved anvendelse af f.eks. afspadsring og restferie.

De seneste års gunstigere økonomiske udvikling gør, at regeringen finder det muligt at foreslå, at karensdagen ophæves med virkning fra den 1. januar 1987.

Forslaget om at afskaffe karensdagen omfatter alle, uanset om der er ret til dagpenge eller løn under sygdom.

Det er hensigten at forhandle spørgsmålet om en regulering af bloktilskuddet som følge af ophævelsen af karensdagen med Kommunernes Landsforening.

Forslaget indebærer endvidere en ændring af tilskudsordningen til forsikringen for mindre arbejdsgivere. Efter de gældende regler udgør tilskuddet halvdelen af forsikringsordningens udgifter. Denne ordning foreslås ændret således, at der kun ydes tilskud til den del af udgifterne, der svarer til ca. 5 medarbejdere (en lønsam på for tiden 750.000 kr.) for hver arbejdsgiver. Forslaget vil ikke berøre arbejdsgivere med en lønsam under denne grænse. Forhøjelsen af de øvrige arbejdsgivers bidrag beregnes derfor kun ud fra den del af lønsummen, der overstiger dette beløb.

Siden 1. april 1983 har dagpengeloven indeholdt en bestemmelse om, at arbejdsgiveren kan fritages for dagpengepligten efter ansættelsesforholdets ophør, når arbejdsgiveren kan dokumentere, at fratrædelsestidspunktet var fastsat før sygdommens indtræden.

Denne bestemmelse har i praksis medført, at løsarbejderarbejdsgivere gennemgående fritages eller får begrænset dagpengepligten i